

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. januara 1928.

Broj 2.

Ljubljana 15. januara 1928.

Ulazimo u 10. godinu postanka naše nacionalne države. Prateći pažljivo tok poslednjih događaja, vidimo, da se upravo na pragu jubilejne godine najviše raspravljalo, a i još se raspravlja, o izgrađivanju naše zajedničke države, o poreskoj nejednakosti, o bespravnosti »Prečana« i uopšte o svim temeljnim pitanjima, principima i fazama kroz koje je prolazila i prolazi naša sada već skoro 10 godina stara država, a koja još uvek nisu rešena.

Zelimo da u našem članku povučemo malu relativnu paralelu u pogledu konsolidacije prilika u našoj sokolskoj organizaciji i našoj državi, želimo, da pogledamo malo unatrag i malo unapred na razvoj raznih događaja i prilika.

Pre nego što predemo na detaljno raspravljanje, potrebno je, da uverimo i izrazimo naše zadovoljstvo na pojavu, koja je u našoj organizaciji tako rekući temeljni princip a u političkom našem i javnom životu do sada nije bio uobičajen. — To je pojava, da se onaj tihi, zadržavani, a skoro bi rekli i ljuti boj i nepoverenje ne vodi više onako podlim žučljivim načinom i iza kulisa, kao što je to bilo do sada već se ovakva sporna pitanja i predmeti rešavanja sporazumno sa obiju strana iskreno i bratski, doduše tek samo u javnoj štampi i životu a u parlamentu još ne.

Na taj način i takvim postupkom došli smo u našoj sokolskoj organizaciji svakoj spornoj stvari do dna, a podupreti iskustvom opravdano se nadamo i držimo, da će i u političkom i javnom našem životu ovakvo čišćenje pojmova i duhova samo koristiti našoj zajedničkoj stvari t. j. duševnom i stvarnom jedinstvu i ravnopravnosti Jugoslovena.

Jugoslovensko Sokolstvo bilo je pre i po prevratu i oslobođenju, možemo mirne duše reći bolje pripremljeno i radilo je s više razumevanja na stvaranju jedinstvene organizacije, u kojoj svaki član uživa jednaka prava i jednake dužnosti, kad je iz triju pokrajinskih i plemenskih Saveza stvaralo jedan, nego naši političari i diplomate s ove i one strane Save, kad su posle prevrata pristupili izgrađivanju zajedničke naše države.

Da se onda pristupilo izgrađivanju države bez melanholije i obzira s programom i zahtevima, koji se stavljaju danas posle devet godina nepotrebnog natezanja i državopravnih i političkih borbi tako, kao što je to učinilo Jugoslovensko Sokolstvo ne bi danas bilo ni vladajućih ni prečasnih frontova, a ne bi bilo ni one malodušnosti, neorientiranosti i zbunjenosti u našem narodu, koji bi inače u većim masama rado stupao u redove Jugoslovenskog Sokolstva. Danas se Sokolstvo vraća u narod — u selo, jer se njegov temeljni princip — jedan narod — jedna država — jedno Sokolstvo i njegov nesebičan rad za savkoliki napredak našeg naroda, počinje razumevati i ceniti doduše silno polaganu u našem javnom kulturnom i političkom životu.

A sada bacimo kratak pogled na upravu i opoziciju, državnu i sokolsku. Što ćemo videti? Vidimo, da je odnos naš upravo obratan. U državi, bolje reći u parlamentu zahteva opozicija od uprave odnosno vlade konsolidaciju prilika u državi, red u državnoj administraciji poresku ravnopravnost itd., a u Sokolstvu — obratno zahteva uprava od velikog dela svojih društava i nekih župa, koja doduše nisu opozicije u pravom smislu reči, red u administraciji i izvršavanju svojih obaveza i dužnosti, sanaciju njihovih dugovanja itd. Pitamo se, kakav je uspeh jednih a kakav drugih? Uspeh Jugoslovenskog Sokolstva je dobar. A zašto? Zato, jer ima izvanredno i plemenito oružje u ruci — jednaka prava — jednake dužnosti, koje je sporazumno i dobrovoljno preuzeo svaki pojedinac, a i celokupno Sokolstvo. Kod nas nema vladajućih Srbijanaca, ni oponirajućih prečana ni ikakvih frontova, jer smo mi to kod izgrađivanja naše organizacije predvidali i tome zlu doskočili. Kod nas nema poreske nejednakosti kod nas snose bratski i Srbin i Hrvat i Slovenac jednake terete, ali zato uživamo i bratski jednaka prava.

U Sokolstvu je konsolidacija poslednjih godina mnogo napredovala, tako, da možemo mirnom savešću reći, da je rad sa većinom naših društava i župa upravo uzoran i lagan, a gospodarski uspeh i napredak naše organizacije je izvanredan.

Vaš rad u godini 1928.

Svim bratskim župama i društvima!

1. Pozivamo vas, da ove godine, budući imamo slet u Skoplju i društvena lakoatletska takmičenja po okruženju, posvetite što više pažnje telovežbi, a naročito telovežbi naraštaja. Upozoravamo vas tom prilikom, da ne puštate naraštaj i decu vežbati bez nadzora. Ta opomena s naše strane je potrebna, jer su u poslednje vreme učestale nezgode i ozlede upravo u tim kategorijama. Posvetite dakle više pažnje kod vežbe naše uzdanice — našeg naraštaja.

2. Bratske prednjačke zborove pozivamo da provedu u delo prijašnji zaključak zbora župskih načelnika, da svaki član i članica ako su telesno zdravi, vežbaju do svoje 26. godine. Nadalje posvetite u toku ove zime, u krajevima gde je to moguće, potrebnu pažnju i zimskim panogama našeg telovežbačkog sustava.

3. Novo izabrane uprave bratskih sokolskih društava i župa neka izraze odmah u početku svoga delovanja radni program za čitavu poslovnu godinu. Nastojte, da vam budu proračuni realni da doista postignete razumnim i štedljivim gospodarstvom one svote, koje predviđate. Gospodarski odseci društava i župa neka nastoje, da urede finansije, a naročito dugovanja župi i Savezu. Dug je za o drug, kaže naša narodna, zato ga se podvostručnim sokolskim radom rešite. Lakše ćete disati i sa više volje raditi za napredak i lepšu budućnost vašega društva, kad vas više neće tištiti ovo breme.

4. Na glavnim godišnjim skupštinama društava i župa, provedite živu agitaciju za našu Sokolsku štampu. Ne dopustite, da bi u buduću naš sokolski časopisi i listovi iskazivali na kraju godine deficite. Nije dosta, braćo, samo naručiti list, već je treba doznačiti na početku godine i odgovarajuću pretplatu, jer samo na taj način održaće se naši časopisi na doljnjem visini, koju mi želimo, a vi zahtevate. Za Sokolski Glasnik, Prednjaček, Sokolski i Našu Radost skupljajte marljivo saradnike, pretplatnike i oglasce. Neke ne bude ni jedne sokolske priredbe, akademije, javnog nastupa, izleta itd.; članstva naraštaja i dece, koji bi pala u zaborav, a da pre ne nade mesta u kojemu od naših listova. U novogodišnjoj poslanici JSS vam je poručeno:

Zdravo!

Ljubljana, 15. januara 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

Dr. Riko Fux tajnik.

Naše sednice i skupštine.

U knjizi »Organizacija Jugoslovenskog Sokolskog Saveza« i u društvenim, župskim i Saveznim pravilima čitamo, kakav neka bude formalni postupak kod svih naših sednica i skupština, koje sazivlju i održavaju društva župe, Savez, tehnički organi i razna odeljenja. U svim tim propisima je do potankosti tačno navedeno, o čemu da raspravljamo i kako da zaključujemo. Tu knjigu i sva pravila morali bi poznati svi funkcionari i svi članovi raznih odeljaka i odbora, jer je uslov njihovom uspešnom radu taj da su im poznata njihova prava a da su još bolje svesni svojih dužnosti. Nema dužnosti bez prava, a ni prava bez dužnosti. Naročito u sokolskom životu stoje dužnosti pred pravima, jer se mi Sokoli najviše razlikujemo od svih organizacija u narodu po tome, da smo sebi izvršavanjem svojih dužnosti osigurali pravo opstanka u domovini, kojoj neka bi svi njeni sinovi i kćeri po našem uzoru nesebično služili — manje rečima a mnogo više delima.

Iza I. našeg Sabora g. 1919 u Novom Sadu, kad je Sokolstvo u našoj zemlji stupilo u novi život i u ujedinjenoj narodu preuzelo nove za-

Pitamo se kad će doći u našem državnom životu do oživotorenja aksioma, koji je jedini pravedan, bratski i moguć, a to jest — jednaka prava — jednake dužnosti sviju državljana? Međutim mi smo veliki optimiste i sa velikom ljubavlju i veseljem praćimo razvitak i napredak naše nacionalne države, za koju je toliko krepkih Sokolova Jugoslovena položilo svoje živote, te se opravdano nadamo da će

no: »Vlastitom snagom, vlastitom marljivošću i stostrukom radošću pišimo istoriju svoju i svoga naroda čije smo sluge«, dakle ne predite preko toga apela bezbrižno na dnevni red.

5. Prosvetne odbore društava pozivamo, da organiziraju minimalne sokolske knjižnice tehničkog i idejnog sadržaja, predavanja i nagovore pred vrstama naročito sada u zimsko doba po uputama saveznog PO. — Tačan popis knjiga, koje ima JSS u nakladi imate u Sokolskom kalendaru 1928.

6. Organizirajte štednju! Prednjački zborovi ili društva neka osnuju, ako još nisu, putne blagajne za članstvo, naraštaj i decu. Organizirajte nadalje i štednju za nabavu svećanih odora i telovažbačkih potreština, jer naše članstvo nije na javnim nastupima i povorkama svagde propisno odevano što čini vrlo loš dojam. Takve nedostatke moramo odstraniti. Upozoravamo vas na način štednje, kako ga je provela sokolska župa Aleksa Šantića u Mostaru, koja će vam drage volje dati potrebna uputstva.

7. Pogranični biljeg (obmejni kolek) rekao je savezni gospodar na sednici odbora JSS: »još uvek čeka odrešenja. Postoje neke župe a i mnogo društava, koja ga uopšte ne poznaju unatoč toga, da smo često upozoravali pismeno i putem Sok. Glasnika. Starešinstva župa neka budu dosledna, pak će biti naskoro postignut postupak u smislu jasnog zaključka lanjske glavne skupštine u Beogradu, koji glasi: Glavna skupština zaključuje, nazlaže se svim društvima, da biljeguju ovim pogranničnim biljegom sve svoje dopise na župu i Savez, sve ulaznice kod raznih priredaba, a da uplišu i na članstvo da se svakom zgođom služi pogranničnim biljegom. Čista dobit od prihoda prodaje ovog biljega ulaze se u naročiti »Pogranični fond«, koji je određen jedino za potporu potrebnim pogranničnim društvima. Nastojte, da se taj bratski zaključak oživotvori. Imajte na umu teške borbe za opstanak, koje biju naša društva na severnoj, zapadnoj i jugoistočnoj granici naše otačbine.

Vašem radu i nastojanju u godini 1928 želimo mnogo sreće i uspeha!

Sokolski Dom na Taboru u Ljubljani.

Godine 1927. smo o Vidovdanskim danima otvorili Sokolski dom na Taboru u Ljubljani. Impozantna građevina, koju je sebi postavilo bratsko Sokolsko društvo Ljubljana I. Dom je bio zidan u najkritičnije vreme, kad je moralo Sokolsko društvo Ljubljana I udovoljiti svim zahtevima građevnih propisa i do određenog roka sazdati građevni prostor, inače bi propala njegova kupovna pogodba, koju je zaključilo sa gradskim poglavarstvom. Nož je bio postavljen na grlo, išlo je za biti ili ne biti. Izvanredna sokolska žilavost i besprimerna požrtvovnost svladale su prve teškoće, a kako je nicao Sokolski dom na Taboru iz tla, tako su padali nanj teški tereti.

Dozreo je sada čas da priskočimo poslednji put Taboru na pomoć, jer ne smemo dopustiti, da bi Tabor pao u tuđe ruke. Braća i sestre u Čehoslovačkoj Obci Sokolskoj odmah su uvideli težak položaj i zaključili su preneti načelo sokolskog bratstva od reči u delo. Pokrenuli su u svojoj domovini pomoćnu akciju, koja obćaje Taboru nakloniti 500.000 Kč do 1 milj. Kč. Mi braćo i sestre u Jugoslaviji zadivljeni tim izvanrednim i jedinstvenim

bratskim činom osećamo se moralno obavezani, da pokrenemo sličnu akciju u svojoj domovini, dakako sa efektivnim zaključkom, koji odgovara našim prilikama. Bez ikakvog pritiska se sami obvezujemo, da ćemo naći među svojim članstvom 2000 braće i sestara, od kojih neka bi svaki uplatio po 100 Din za spas Sokolskog Tabora u Ljubljani. Držimo, da nismo u bludnji, ako predpostavljamo da među nama ima 2000 članova i članica koji će drage volje doprineti tu poslednju žrtvu. Ako svih tih 200.000 Din porazdelimo na jednake delove među celokupno svoje članstvo, vidimo da dođe na glavu približno Din 450. — Zahtev našeg sokolskog bratstva dakle nije preteran a naše delo biće ovcenčano sveuču da smo u punoj meri izvršili bratsku dužnost.

Ljubljana sama prednjači u tom pogledu te će skupiti svotu po naročitom nacrtu koji stoji van gore spomenute pomoćne akcije. Tko razumije naš apel, neka se javi Taboru dopisnicom, da dobije poštansku uplatnicu. (Družba za upravu Tabora u Ljubljani, trg Tabor.)

Dva put daje tko brzo daje.

Konkurencni ski-skokovi u St. Moritzu.

Nekoliko vrlo dobrih uspeha moglo se videti prilikom božićnog ski-skakanja na olimpijskom skakalištu u St. Moritzu. Najbolji dojam učinio je Švicar Trojani, koji je u uzornom držanju postigao daljine od 61:57 i 62 metra i ocenom 18 305 zauzeo prvo

mesto. Drugi je bio Norvežanin Verre s ocenom 15 860, koji je 61 i 63 metra dugi skok dobro izveo a kod skoka od 64 metra je pao. Švicar Eidenbenz, koji bi trebao na zimskim olimpijskim igrama u St. Moritzu položiti olimpijsku zakletvu u ime svih učesnika, mogao je postići skokovima od 48 i dva put 51 m daljine ocenom 15 500 tek treće mesto.

Nemačka gimnastika u Americi.

Voda seminara berlinske Bodeskole za telesno vaspitanje Hinrich Medau, bio je pozvan i zamoljen od Columbia-Univerze u New Yorku, da održi jedan 6-sedmični tečaj gimnastičke metode Dr. Rudolfa Bode. Hinrich Medau prihvatio je poziv, te će biti prvi Nemač, koji će na jednoj američkoj univerzi predavati nemačku gimnastiku.

Reorganizacija talijanskog športa i gimnastike.

Nedavno je održana pod predsedanjem generalnog tajnika fašista zajednička sednica svih predsednika talijanskih sportskih i gimnastičkih saveza. — Na temelju primljenih zaključaka svi će ovi savezi biti podređeni talijanskom olimpijskom odboru (»Comitè« — Comitato Olimpionico Nazionale Italiano). Predsednika ovoga olimpijskog odbora imenovat će ministar predsednik na predlog generalnog tajnika fašističke stranke. Generalni tajnik će opet prema svojoj uvidavnosti imenovati predsednike (32) pokrajinskih sportskih i gimnastičkih saveza. I u ovim pokrajinskim udruženjima pridržavaju si fašistički nadzor koji će oni vršiti tako, što će za svaki pokrajinski savez imenovati svoga poverenika. Ovi poverenici imaju pravo — prema prilikama i potrebi — predlagati olimpijskom odboru ukidanje ili spajanje pokrajinskih saveza. Zaključeno je među ostalim da svi članovi sportskih i gimnastičkih saveza moraju nositi fašistički znak kao svoju saveznu značku. — mk.

tamo ga moramo lečiti i tamo moramo bolestno stanje nadomestiti sa stalnim zdravljem. Za postignuće toga cilja nije nikakvo delo preteško i prenaporno i nije nijedna žrtva prevelika. Iako upotrebljavamo sve svoje sile za to, da u takvo stanje stalnog zdravlja stavljamo svaku svoju stanicu — svako svoje društvo sa svim kategorijama njegovih pripadnika — je to dokaz, da rešavamo na svojim zborovima, sednicama i skupštinama ozbiljne stvari najdalekosežnijeg značenja, jer teži naša volja velikom i za svo Sokolstvo jedinstvenom cilju, koji je lepota i moć zdravog kulturnog i nacionalnog čoveka!

Iz te volje iziće se sav naš rad, koji je razgranjen i usmeren na sve strane u javnom i zasebnom životu, noseći svuda klice radosti samosvesti, ponosa, ustrajnosti, smisla za čistoću i red, za rad i disciplinu. Zadubljeni u takvo izvršavanje svojih dobrovoljno preuzetih sokolskih dužnosti i verni principu demokratizma, koji dopušta svakome slobodno, jasno i iskreno izreći svoje misli i izraziti svoje nazore možemo objektivno prosuditi sve događaje u domaćem i tuđem svetu te se izricati o njima, u koliko su do brlj ili štetni za našu stvar i za narod, kojemu je naša stvar jedino i bez ograničenja namenjena.

Vidimo dakle, da vodi svako naše većanje razumevanje tih velikih zadaća Sokolstva i da drži u dostojnoj, mestimice upravo imponirajućoj visini tok naših rasprava i razgovora duh bratstva, absolutna stvarnost i ozbiljna volja po stalnom formalnom i meritornom napretku. Očišćeni i umireni na unutra pokazujemo prema vani kako se mora raditi.

Tako je i tako neka ostane!

E. Gangl.

Slovenski pregled.

Brat dr. Jindra Vaniček,

načelnik ČOS i pretstojnik odcenja za vaspitanje u čehoslovačkom ministarstvu vojnom je pre nekoliko dana istapio iz državne službe u mirovinu. Tem prilikom mu je poslao prezident brat Masaryk sledeće vlastoručno pismo:

Brate Vaniček!

Posvetio si skoro deset godina svoga požrtvovnog dela našoj armadi. Sećam se teških početaka Tvojega delovanja i cenim naročito to da si pripomogao tome, da je naša javnost počela poveravati u našu vojsku. Svoje veliko sokolsko iskustvo znao si tako načelno i smisljeno upotrebiti kod organizacije telesnog vaspitanja i prosvetnog delovanja. — Zahvaljujem Tebi za uspešno delo kao vrhovni zapovednik čehoslovačke obrambene sile. Želim, da ostane i nadalje temelj sve radinosti i razvoja ono, što si stvorio. Budi zdrav! — T. G. Masaryk, v. r., Udržal v. r.

Delovanje Čehoslovačkog Sokolstva.

Najvažniji događaj u poslednje vreme u ČOS bio je zbor celokupnog odbora u danima 10. i 11. decembra 1927. Prisutni su bili delegati svih sokolskih župa i čitavo starešinstvo. Sednici su prisustvovala i dva jugoslovenska gosta, braća dr. Pestotnik i Ryška. Prvi dan bili su na dnevnom redu razni referati o organizacijskom i gospodarskom stanju ČOS. Najvažnije tačke dnevnog reda bile su one o učestovanju čehoslovačkog Sokolstva na Olimpijadi u Amsterdamu, na pokrajinskom sletu JSS u Skoplju, o organizaciji skijaške panoge u Sokolstvu i manjinskom delu u Slovačkoj. Vrlo zanimljiv bio je referat br. Štepanka o gospodarskom položaju pojedinih župa. Općenito je stanje vrlo zadovoljivo, iako postoji nekoliko župa koje se čvrsto bore sa pasivnošću svoga gospodarstva. Treće međusletske utakmice održaće se po zaključku odbora od 22.—24. juna godine 1928. Nadalje će se prirediti tokom godine nekoliko velikih sokolskih izleta u Slovačku. U tu svrhu bile su župe razdelene u pojedine kolone koje će obići prilikom posete u Slovačkoj sve one krajeve u

kojima postoje sokolska društva. Za dostojnu proslavu 10-godišnjice Oslobođenja osnovan je naročiti odbor pod predsedništvom br. dr. Scheinera. Sto se tiče učestvovanja na Olimpijadi u Amsterdamu definitivno je zaključeno, da članice neće učestvovati obzirom na neobično neprimeran takmičarski red. Za vrstu članova pasti će odluka kasnije. Na pokrajinski slet JSS u Skoplju odaslac se (150—200) članska delegacija sa primernim brojem vežbača i vežbačica. Iza detaljne rasprave o obiteljskom časopisu »Jaz« bila je sednica za sobotu zaključena.

U nedelju održan je izbor u odbor i starešinstvo, iza čega se razvila opširna rasprava o osiguravajućem fondu. Utvrdilo se, da broj raznih ozleđa i nesreća stalno raste, te su u tom predmetu donešeni neki zaključci. Zdravstveni sokolski fond polučio je visinu pola miliona Kč. — Proračunska rasprava o budžetu ČOS odobrila je po starešinstvu predloženi i izradeni proračun. Doprinosi članstva u g. 1928. ostaju isti kao do sada. Manjinska društva dobila su razne potpore za građenje vežbaonica letnih vežbališta itd. u skupnom iznosu 140.000 Kč.

Provizorno osnivanje skijaškog odelca u Sokolstvu odobrava se za godinu dana, našto će se izraditi definitivni skijaški pravilnik za Sokole.

Odbor ČOS je odobrio veliku pomoćnu akciju za potporu sokolskom društvu I. na Taboru u Ljubljani, te je izdao u tom pogledu predsedništvu ČOS dalekosežne punomoći. Konačno je odobren interni sletski program za godinu 1928., koji predviđa dva pokrajinska sleta u Olumucu i Prostějovu u Moravskoj.

Na brzojavni pozdrav JSS.

Prilikom glavne skupštine Pokrajinskog Saveza Ruskog Sokolstva u Zemunu primilo je starešinstvo JSS sledeću zahvalnu: »Peta glavna skupština Pokrajinskog Saveza Ruskog Sokolstva u kraljevini svesna bratske pomoći JSS u stvaranju i razvijanju Ruskog Sokolstva srdačno zahvaljuje i pozdravlja bratski Savez! Zdravo! Starosta Vladimir Poljanski.«

Čehoslovenska Obce Sokolska u godini 1928.

Starešinstvo ČOS uputio je za novu godinu jednu poslanicu na sveukupno čehoslovačko Sokolstvo u kojoj navodi i rekapitulira uspehe iz prošle godine, a za novu godinu utvrđuje program rada. Pre svega je zadaća Sokolstva, da gaji telo i aktivnu telovežbu Telovežba je sredstvo za vaspitanje, a sve ostalo nastojanje i radinost ima samo da podupire telesno vaspitanje. U ovoj godini želi ČOS prirediti izlete i posete u Slovačku, da time dokumentira jedinstvo Čeha i Slovaka. U kulturnom radu želi ČOS stvoriti iz vežbaonica doista prave radionice humanosti i čovečnosti, u kojima će se odgajati jaki, lepi, dobri i plemeniti građani i državljani. U 10. godini Republike najveća je želja Sokolstva da održi slobodu i poštovanje do otadžbine.

Proračun za prednj. škole ČOS.

Izdato je za prednjačke škole i tečajeve u Tyrševom domu u Pragu proračunani su za tekuću godinu u iznosu od 580.000 Kč.

Biskup br. dr. Samo Zoch.

Jedini biskup kao član čehoslovačkog Sokolstva umro je 4. januara o. g. u 45 godini svog života. Bio je član Sokolskega društva u Bratislavi i starosta sokolske župe Masarykove. Od svega početka potpomogao je svim silama sokolsko gibanje u Slovačkoj. Njegovom smreću nastala je u Slovačkom javnom životu i Sokolstvu velika praznina, jer je umro biskup evangeličke crkve, koji je uz pokojnog Dr. Blaha bio odlučni pristaša i branio čehoslovačkog narodnog jedinstva i politički vođa svoga kraja Košice. Kao član čehoslovačke republikanske stranke bio je narodni poslanik i član Slovačkog kluba u čehoslovačkom parlamentu. Bio je kulturni pionir prvoga reda, kao takav bio je urednik religioznog časopisa »Straž na Sionu«. Pre vratu je sa ostalim nacionalnim elementima spremao narod na oslobođenje. Maja 1927 podelila mu je evangelička fakulteta litavske Univerze u Kownu počastni doktorat. Mnogo za sluga stekao je u poslednje vreme braneci odlučno Slovačke interese protiv Rothermerove akcije, koja je išla za tim, da odvoji Slovačku od Češke i prisajedini natrag Mađarskoj. Njegova smrt pogodila je bolno i neočekivano čehoslovački narod i Sokolstvo a naročito Slovake, kojima je pripadao čitavom svojem plemenitom dušom. Jedinom biskupu bratu, članu ČOS kliču Jugoslovensko Sokolstvo — Slava mu i poslednji bratski Zdravo!

Br. Josip Plaček.

Starosta Američke Čehoslovačke Obce Sokolske nedavno je umro. Brat Plaček doveo je na VIII. svesokolski slet u Prag mnogobrojno poslanstvo američkih čeških Sokola i Sokolice, koji su vrlo uspešno nastupili na tom sletu. Američko češko Sokolstvo gubi u bratu Plačeku jednog vrlog i sposobnog sokolskog vođu i radnika.

Osiguravajući fond ČOS.

Donosimo statistiku isplaćenih potpora u godini 1926. Za 3 smrtna slučaja i 2604 nesreća i ozleđa kod telovežbe isplatio je osiguravajući fond ČOS ukupnu svotu od 552.157 Kč, koja je pripala članstvu u iznosu 384.000 Kč, narasta ju 103.000 Kč i deci 60.000 Kč. Ozleđa i nesreća bilo je na vratilu 283, na razboju 279, na krugovima 191, na konju 187 kod skakanja 164. Iz te statistike razabiremo da se je ogromna većina ozleđa dogodila na spravama, a kod lakhe atletike koja je uračunana pod »skakanja« vrlo malo.

Telovežbačka takmičenja na Olimpijadi u Amsterdamu.

Održaće se od 8. do 10. avgusta o. g. — Predsednik međunarodnog telovežbačkog saveza g. Cazalet predlaže predsednicima pojedinih telovežbačkih saveza da se održi manifestacija u čast g. Cupérusa — častnog predsednika MTS 6. avgusta u Anversu. — 7. avgusta održaće se u Amsterdamu sastanak delegacija i tehničkog odbora pojedinih naroda, koji će učestvovati utakmicama Međunarodnog Gimnastičkog Saveza.

Nasledovalo je srednje obdobje u življenju našega pokolenja: u narodnom življenju začetak druge dobe, dobe intenzivnoga dela za vsestransko povzdigo vzbujenoga naroda. To delo, ki v prejšnji dobi ko narod ni bil še čisto vzdržanjen, ni bilo mogoče v takšni meri, seve nikdar ne sme jenjati. In ko nam je zasijala zlata svoboda, se nam je pričelo tretje obdobje: začetek svobodnega življenja in možnosti neoviranega razmaha naroda. Tudi svoboda seve ne sme nikdar nehati, niti biti prekinjena. Pogoj za to pa je prav ono delo ki se je pričelo v drugem obdobju življenja našega pokolenja: delo za povzdigo fizičnih in duševnih, moralnih in materijelnih moči ki edino jamčijo, da si narod ohrani svobodo, živi srečno in se častno uveljavi med drugimi narodi. Druga doba, doba vsestranskega v širino in vedno bolj v globino idočega dela, se mora s tretjo, z dobo svobode, vedno takorekno spajati v eno, kot pogoj za njeno trajnost.

V začetu druge dobe sta za nas zanimiva dva pokreta. Sokolstvo, ki je dotlej največ pomagalo, da je narod vstal, je sedaj začelo intenzivno delati na samem sebi in to delo razširjati čim dalje bolj med narod ki se je dotlej le navduševal ob slikovitih sokolski noši in ob krepkih mišicah neznatne čete telovežbavcev, v sokolske vrste pa vstopal le v izgubljačem se številu. Nekaj let pozneje pa se je intenzivno začelo organizirati in sistematično delovati za svojo povzdigo slovensko trgovstvo; ako pa pregledujemo vrste onih ki so v trgovskem društvu »Merkurju« začeli to delo in razvijali dalje, glejte, skoro sami Sokoli so to bili in so še dandanes!

Potemtakem mora biti kakšna zveza med sokolstvom in trgovstvom globlja vez, ne samo zavest pripadnosti k istemu narodu vez, ki mora imeti svoj izvor v bistvu sokolstva in v bistvu trgovstva. Pa poročje kdo: larifari, Sokoli ste idealisti, trgovci pa je najhujši materijalist! Res, ta in oni trgovci je samo materijalist, kakor dobite materijaliste v vsch stanovih. O veliki večini pa tega ne moremo reči. Ne ne strahim se trditi da je eden največjih dobrotnikov slovenskega naroda njegov trgovski stan: dobrotnik po gnotni strani, saj ogromne so vsote, ki so jih doslej žrtvovali naši trgovci v narodne namene — pa dobrotnik tudi po delu, ki so ga mnogi trgovci, često brez zavhale in priznanja storili za narod. Najboljši dokaz za to so uprav sokolske vrste. Ves čas obstoja Sokolstva vidimo med najdelavnejšimi člani trgovce in trgovske sotrudnike. Naj tu imenujem le enega

Dušan M. Bogunović (Zagreb):

Južna Srbija i slet Sokolstva.

Motto: Sokolska Misao određuje nama sokol. pripadnicima:

1. gde nema sokolske i narodne svesti — Sokoli će ih podići;
2. gde nema zdrava, vaspitana, moralna i samosvesna građanina — Sokoli će ih odgojiti;
3. gde su ugrožene granice teritorijalnoga i duhovnoga jedinstva — Sokoli će braniti i protiv svoga rodenoga brata.

Uvod. Stavih ove tri sokolske rečenice na čelo ovih članaka, jer bitnost tih rečenica biće opisana u sadržini članaka, koje ću dati braći i sestrama u »Sokolskom Glasniku« — kako bi pre nego što idu na slet u Skoplje i pre nego što potu kao prvi nosioci sokolske kulture u klasični Jug; upoznaju se sa krajem u koji idu, sa njegovom istorijom u prošlosti i sadašnjosti, te sa ulogom koju Sokolstvo ima da izvrši u tima krajevima, a osim toga da se upozna sa celokupnim životom naroda našega, koji živi na jugu. Samo znanje upoznavanje a zatim odluka sebe samoga, zašto idešmo dole, biti će preduslovi za svakoga člana sokolske porodice iz kojih preduslova stvoriti će se svest:

Kamo i zašto ide jugoslovensko Sokolstvo na Jug — i što hoće da svojim dolaskom na Jug postigne.

Kratka istorija i geografija.

1. Južna Srbija je kolevka kulture, moći sjaja i veličine srpskoga dela našega naroda — zato — što je tu osnovana prva srpska država, koja je svojom organizacijom, kulturom i vojničkom snagom od 8.—14. veka bila središnja balkanska država koja je svojom slobodom i samostalnošću omogućivala stvaranje i opstanak i ostalim slavenskim narodima ovde na jugu. Ne samo daje osnovana država, već i uporedo sa državnom snagom stvorila se i srpska kultura i srpski zakoni za koje se sa pravom može da utvrdi da su u svome značenju i prema unutra, t. j. svome narodu i prema vani, t. j. ostalim susjedima, srpska kultura bila je ravna kulturi bizantijskoj i rimskoj. Sasvim je prirodno, da je takova kultura ostavila u životu ne samo srpskoga, već i vasceloga naroda našega na jugu Slavenstva duboke tragove koji su narodu našem u slobodi omogućili napredovati sve više a u robstvu izdržati i verovati. Odras ova kultura bio je tako jak, da i danas nakon pet i nekoliko stotina godina sretate manastire, koji su bili središte kulture. Svako skoro mesto je slika istorije, koja je ostavila i današnjim pokoljenjima ostatke, da znamo i da možemo sigurno ustvrditi na razlaganja. Južna Srbija je u svom razvitku u uskoj vezi sa dinastijom Nemanjića, čiji su potomci skoro kroz dva veka t. j. od polovine XII. do polovine XIV. pa malo više vekova vladali i držali Južnu Srbiju. Iz koje je porodice i car Stevan, Dušan Silni vladar moći i zakona za čije se prijateljstvo otihamu vladari sveta koji je imao nameru, poći na Carigrad i ujediniti ceo Balkan u svoju državu i tako postati gospodar Balkana što je drugim rečima značilo biti prestraža i branio kršćanstva s jedne strane, a s druge strane biti kao slavenstva moćna i velika država na jugu Slavenstva branio i moćni zaštitnik Slavenstva — I zaista Dušan je stvorio moćnu državu. Moćna dr-

žava kojoj je bilo središte carski grad Skoplje, a oko kojega se nizali i ostali gradovi: Prilep grad Kraljevića Marka carski grad Prizren, Peć središte srpske patrijaršije. Priština na historijskom Kosovu itd. I zato, da postane stvarni gospodar Balkanskoga poluostrva, zato se na Uskrs 16. aprila g. 1346. krunisao za cara, »всѣмъ Србѣмъ, Гркомъ, Арбанасомъ и приморскимъ странама«.

A nepuno iza 40 godina dogodila se kosovska katastrofa, koja je nastala ne radi slabosti države i naroda, već radi nesloge velikaša i njihovih ličnih računa i namera.

A kosovska katastrofa, koliko je god tragična i sudbonosna za daljnji razvitak našega naroda, toliko ona ima u sebi nešto što je sudbonosno bilo za kasniji razvitak naroda t. j. narod, široki slojevi uvideli su da snaga ne počiva na sjaju i veličini velikaša, već na svesti naroda. I za kosovske katastrofe koja je bila 1389. godine na Kosovu polju, narod kao celina pao je u robstvo i ako su pojedini velikaši ostali slobodni i vladali malim i nekim delovima nekadašnje moćne srpske države. Ali s padom u robstvo nije pala svest naroda, nju je narod održao — zapravo nju, t. j. svest o slobodi održao je sedi narodni guslar, koji je išao od sela do sela i uz gusle pevao: »Što je negda bilo i što će negda biti«. Opevao je u svojim pesmama pticu Sokola i težio da vrline ptice Sokola, stvore tipove t. j. narodne junake vrline i karaktera sokolskoga. Tako se vidite, braćo i sestre, pojavljuje kod nas misao sokolska kao rasna osobina našega naroda, koja je imala težnju: »Ne biti rob, već slobodni građanin.«

Narod se povukao u vrleti i planine ostavio varoši i gradove i tamo sadržao sve osobine i svest, a u varoši su se naselili razni istočni narodi i stvorili u gradovima Babilon od naroda. Pišem to radi toga, da braća i sestre znadu, kako je došlo do toga, da varoši izgube donekle svoj srpski karakter. Ovi varošani nisu ostali na miru, nego su hteli udušiti i svest našemu seljaku i kad nisu postigli mir, oni su to odlučili da stvore silom i stavljali na muke tamošnji narod, takove muke koje su ravne mukama hrišćanima. I tako je narod kroz 400-godišnje robstvo trpio muke razapetoga Hrista, dok nije došla godina 1824. kad se Crni Đorđe diže u selu Orašcu i ovi prvi fračeri slobode zasijali na jug i tamo se narod podiže i kroz nepunih pa i više od pedeset godina stvarao četničke čete za slobodu i ujedinjenje sa svojom ostalom braćom. I njihove težnje za slobodu i ujedinjenje njem ne ostadoše osamljene — slobodna braća Kraljevine Srbije godine 1912 — sa novim osveticima kosovskog zaveta dodoše i slomiše veliku tursku carevinu, kazniše i brata Bugarina i osvetiše Kosovo i Slivnicu. Dok je prošlost usekla u svaki kutak Južne Srbije, nekadašnju moć i slavu, naše manastire i zadužbine, koji govore da je to bilo i jest naše, dotle je sadašnjost usjekla u dušu naroda pobeđu na Kumanovu, Prištini, Velešu Stipu, Bitolju, Ovčjem polju itd. koje su pobeđe pronele glas o vojničkoj moći i narodnoj svesti našega naroda celim svetom a pobeđe dole na jugu uzdrmale su dušu svih slavenskih naroda i osetilo se u celom nastojanju našega naroda: »Da se istorija ponavlja«, t. j. Slavenstvo hoće da bude slobodno i gospodar u svome domu. I svi smo svedoci, kakovo su

DR. VIKTOR MURNIK:

Telovadba in narodno gospodarstvo.

UVOD: »SOKOL« in »MERKUR«.

Oni med Vami moja gospoda, ki Vam je približno toliko ali več let, kakor meni, ste z menoj vred preživljali in še preživljate čas, kakor ga podobnega ni preživljala nobena generacija v našem narodu: čas tako različen v svojem začetku, v svoji sredi in danes v sedanjosti; čas v vseh treh obdobjih tako važen za naš narod.

Kadar mi prihaja v spomin narodno življenje v prvem teh obdobjih torej v mojih otroških letih, se mi predvsem prikažejo oni hudi, oni srditi boji med Slovenstvom in Nemštvom, ki so v nas mladini vkljub revščini, v kateri je bilo takrat Slovenstvo v primeri z današnjim časom visoko poganjali plamen rodoljubnega navdušenja. Čas je bil to, ko je bila kazina mogočna nemška trdnjava, ki pa ji je onstran ulice uspešno in čim dalje uspešneje kljubovala slovenska trdnjava, imenovana »Narodna Čitalnica v Ljubljani«. Tu se je takrat zbiralo vse kar je čutilo slovensko, mi mladina pa smo ob posebno znamenitih prilikah zunaj pred vratmi navdušeno občudovali Šešarskove lampijone in lampijončke ki jih je zaslužni sluga Čitalnice in Sokola obesil tudi nad hišna vrata. In če se ozrem na trgovino, je to bil čas, ko je bila naša trgovina vnanje še nemška, čeprav je v mnogem trgovcu že tlela ljubezen do lastnega naroda; čas, ko so naši trgovci knjige vodili nemško in pisali nemške dopise in fakture, saj mi bilo še nobene slovenske trgovske šole nobenih slovenskih trgovskih strokovnih knjig in pri premnogočem bila trda za slovenske trgovske strokovne izraze.

Tista leta, morda tja do devetdesetih let, so zaključevala dobo preporeda dobo vstajanja našega naroda. Naša generacija je še videla zaključek te dobe, o kateri današnja mladina ne more več dobiti popolnega pojma.

Spis je na treh, štirih mestih dopolnjeno predavanje, ki ga je pisatelj imel dne 12. maja 1927 v »Trgovskem društvu« »Merkurju« za Slovenijo v Ljubljani.

Srbohrvatski prevod priobči »Prednjak«. — Vse pravice do priobčenja pridržane.

samega. Ako se spomnim nanj, ga ne vidim drugače, nego v sokolskem kroju, očeta sokolske rodbine, dolgoletnega odbornika Ljubljanskega Sokola, Ferda Kersnika, prav onega Kersnika, ki je stal na čelu pripravljalnega odbora za ustanovitev društva »Merkurja«, v katerem imam danes čast predavati. In, če naj navedem še primer iz najnovijejšega časa, pogledajmo našo vrsto tekmovalcev na mednarodni telovadni tekmi v Lyonu: dve tretjini jih je trgovskega stanu. Težka ta tekma je zahtevala ne le skrajnega napetja moči, ampak pri nekaterih tudi gnotne žrtve.

Trgovci torej niso vsi samo materijalisti, oni znajo tudi idealno misliti in delati, se znajo tudi žrtvovati.

Nasprotno pa tudi Sokol ne leta samo pod oblaki, ne imajoč nobenega stika z zemljo in nobene zveze z vsakdanjim trudopolnim življenjem. Uprav šola je za to vsakdanje življenje. Ne samo dva, trije pripadniki pridobitnih krogov so mi priznali, da so si v telovadnici pridobili ali okrepili one lastnosti ki jih tako živo potrebuje vsak trgovec (pa seve tudi obrtnik in industrijalec): pametno in zdravo podjetnost, nezlomno energijo in železno delavno silo, pa trdno zdravje in močne živce! Gospoda, to so vrednote, ki jih ni mogoče kupiti, niti ne z milijoni ki pa, kdor jih ima, more z njimi pridobivati milijone. Sokolska društva so najidealnejša društva, toda, ker prave idealnosti ni brez realnosti, obenem največ materijalno koristijo narodu: gradijo in krepijo mu najdragocenejši kapital, kapital s katerim je šele mogoče pridobivati i množiti druge kapitalije, gradijo in krepijo mu človeško delavno moč!

To bo tista globlja vez med sokolstvom in trgovstvom. Trgovec zna ceniti zdravo krepko in neumorno delavno moč. Brez te ni nobene ali le malo pridobitnosti, kakor pri gospodarju ne, tako ne pri uslužbencu.

Iz Sokola pa so izšli, kakor rečeno, tudi oni možje, ki so ustanovili društvo »Merkurja«. Malo katero drugo društvo se more izkazati s tolikimi lepimi uspehi. Cela vrsta je velikih in malih njegovih uspehov. Med največjimi pa je da je društvo razvilo in okrepilo nekaj, kar se ne da niti meriti niti tehtati, pa je vendar jako tehtno, važno tudi za dosego drugih uspehov: nekaj, kar naj označim z duhom trgovske solidarnosti. Teга duha je bilo prej dokaj malo; tako mnogi trgovci je v svojem sotrgovcu videl le svojega konkurenta, ne pa svojega druga istega stanu ki ga veže z njim cela vrsta skupnih koristi. Da je ta duh, če že ne

značenje imali dogodaji za vreme balkanskoga rata a kasnije svetskoga.

Narod je prečao preko svih Golgota i doživio konačno potpuno oslobođenje, jer ne samo da su Srbi oslobođeni, već su oslobođeni i ujedinjeni: Srbi, Hrvati i Slovenci.

Ujedinila ih je svest i zavet Kosova a i misao na negdašnje moći cara Dušana i Tomislava.

Narod je na Jugu slobodan i ujedinjen, ispunila se vekovna težnja za slobodom — ali 500 i nekoliko godišnje robovstvo, ratovi, propagande, domaće borbe, posledice rata itd. ostavile su i negativnih tragova — radi tih negativnih tragova neide na Jugu onako sve kako bi trebalo da ide i zato baš poučeni prošlost, da je nesloga i lične ambicije velika stvorile katastrofu od koje patismo 500 i nekoliko godina, mi idemo dole — da mesto nesloge stvaramo slogu, mesto ličnosti stvaramo osećaj za celinu, mesto borbe stvaramo mir. To nam nalaže ovo kratko poznavanje istorije, jer smo svesni da katastrofa Južne Srbije, nije samo njeno zlo, već zlo sviju nas koji živimo u našoj kraljevini, a katastrofa kraljevine, katastrofa je Slovenska — jer Balkan je bio, jest i biti će termometar mira i rata ne samo na Balkanu, već i Evrope.

2 Pod Južnom Srbijom podrazumevaju se oni krajevi koji su prisajedinjeni posle balkanskih ratova, a to su: Makedonija i Stara Srbija sa

Novopazarskim Sandžakom. Njihova površina iznaša 74.709 km². Zatvorena je za svih strana planinama — a otvorena je na severu i jugu kuda teku glavne reke Vardar i Morava. Južna Srbija deli se na nekoliko većih geografskih oblasti: Stara Raška (Novopazarski Sandžak), Kosovska Stara Srbija, Gornje Povadarje, Istočna, Južna i Zapadna Makedonija, U Staroj Raškoj glavna su mesta Novi Pazar, Prijepolje, Berane, Sjenica, Nova Varoš, Pljevlje i Priboj. U Kosovskoj staroj Srbiji su: Prizren, Peć, Đakovica, Priština Vučitrn, Mitrovica i Gnjilane. U Gornjem Povadarju: Skoplje, Kumanovo, Veles, Štip, Kriva Palanka Tetovo, Kratovo. U istočnoj i južnoj Makedoniji su mesta: Pehčevo, Berovo, Djevdelija i Dojran. U zapadnoj Makedoniji su mesta: Bitolj, Prilep, Ohrid, Struga, Kruševo, Debar i Kičevo. Sva mesta u većini su nastanjena sa Srbima, a u manjini sa Turcima, Arbanasima, Cincarima, Greima itd. prema tome dale granice sa Grčkom Albanijom itd. Narod se bavi stočarstvom, zemljoradnjom, ribolovom — a u varošima trgovinom i zanatima. Naročito je jezerima bogata Makedonija koja su ostatci nekadašnjega Egejskoga Jezera.

Danas se Južna Srbija deli na oblasti: bregalničku u Štipu, skopljansku u Skoplju i bitoljsku u Bitolju.

Kulturno i ekonomsko središte je carski grad Dušanovo Skoplje.

slala na naš brzojavni pozdrav sa sednice odbora, a glasi:

Draga braćo! Brzjav, koji ste nam poslali kao pozdrav našoj sednici odbora došao je žali bože tek po sednici. To ali ne znači, da nas nije prijatno razveselio. Nasuprot, Vaši gosti, koji su bili prisutni na sednici sigurno su vam javili, kakvom radošću smo ih primili i kako je čitav odbor donio jednodušnu zaključak, da se u teškim časovima spoji s vama protiv zajedničkog neprijatelja. Zahvaljujemo vam za vaše mile pozdrave i verujemo vas našim nepromenjenim, opravdanim bratstvom. Na zdar!

Osiguravajući fond javlja, da je Sok. društvu Vič isplaćeno za br. Antosiewicza Din 110. Svim društvima poslao je fond u obliku dopisnice okružnicu, da budu pravilno informirani. Din 1 ostaje i nadalje osigurina za svakog člana. Odobreno.

Statističkom odeljku javlja župa Kragujevac novo društvo u Aleksandrovu. Društvo ima sve uslove za razvitak i opstanak. Društvo se prima u JSS. Odobreno.

Gospodarski odeljci hvali korektnost i kulturnost Učiteljske tiskare, koja tiska naš Sokolski Glasnik i zahvaljuje na njegovom daru za Amsterdamsku zakladu.

Na kraju sednice rekao je br. starosta Gangl: »Budući je današnja sednica poslednja u ovoj godini, želim vam svima sretnu novu godinu. Sređeno vam zahvaljujem za nesebičan rad, kojim ste koristili našem Sokolstvu i narodu. Zdravo!« Zaključeno.

XXXVII. SEDNICA STAREŠIN-

STVA JSS 2. januara 1928.

Br. starosta je izvestio, da smo primili za novu godinu čestitke iz Praga od ČOS, nadalje od br. Zamoyškog iz Varšave i Ruskog Sokola iz Praga. Poljsko Matično Sok. dr. u Lwowu poslalo nam je krasan album slika, kao dar JSS, prilikom proslave svoje 60-godišnjice. Društvu poslaće se pismena zahvala. Divizijski general Kalafatović čestita sretnu novu godinu čitavom starešinstvu. U Beogradu radi Komisija za prosvetni program, koji će važiti više godina, naročito za osnovne škole, učiteljske škole, više pedagoške škole, građanske, obrtničke i trgovačke škole. Na žalost vidimo, da u programu nema ni traga o Sokolstvu. Radi toga poslaćemo predstavku da se uvaži naš opravdani predložak i da tako Sokolstvo dođe do odgovarajućeg upliva, a školska omladina i učiteljstvo, da se upozna sa ustrojem Sokolstva. Odobreno. Br. tajnik izveštava, da je JSS primio novogodišnja čestitanja iz Chikaga, župe Split i Zagreb. Gospodarski odeljci predlaže, da se na sve naše račune lepi pogorični biljeg a čista dobit, da se ulaže u manjinski fond. Marioborska Sok. župa platila je sav organizacijski porez i osiguravajući fond 31. XII. 1927 za čitavu godinu 1927 i za sva društva. Moli, da se to zapisnički konstatira i objavi u Sok. Glasniku. Jednoglasno primljeno. Osiguravajući fond je isplatio naraštajki Kristini Kološa u Murskoj Soboti Din 70, naraštajku Branku Stankoviću u Kreki Din 420 dečku Mirku Pirihu u Ljubljani II. Din 100. Odobreno. — Zaključeno

XXXV. SEDNICA STAREŠINSTVA

JSS 19. decembra 1927.

Osiguravajući fond je isplatio bratu Stepišniku Mirku članu Sokola II. u Ljubljani Din 280 potpore. Financijski je društvo spram osiguravajućeg fonda u redu. Jednoglasno odobreno.

Statistički odeljci izveštava da je župa Split naručila društveni žig za Brusje. To društvo nije do danas objavljeno JSS. Statistički odeljci moli u tom predmetu rešenja. Zaključak: u buduće se traži od nadležne župe za svako novo društvo najtačnije podatke. Ako će biti dani svi uslovi za opstanak društva primiče se u JSS, inače ne. Jednoglasno primljeno za sva nova društva. Brat starosta čestita braći članovima starešinstva, budući je to poslednja sednica prije blagdana, čestit Božić. Zaključeno.

XXXVI. SEDNICA STAREŠINSTVA

JSS 27. decembra 1927.

Br. tajnik javlja, da je župa Split poslala u odobrenje prvi članak Sokola na Jadrano u francuskom jeziku — odobreno. Br. Kosta Petrović javlja, da je zastupao JSS u Subotici na proslavi otkrića spomenika cara Nenada. Nadalje čita zahvalu ČOS koju je poslala na naš brzojavni pozdrav sa sednice odbora, a glasi:

XXXVIII. SEDNICA STAREŠ. JSS

9. januarja 1928.

Br. starosta se seća 4. o. m. preminulog evangeličkog biskupa brata Zocha staroste Sok. župe Masarykove u Bratislavi. ČOS izreči će se pismeno saučestće s molbom, da to izrazi i br. župi u Bratislavi. Br. tajnik izveštava

da je župa u Vel. Bečkereku i Savez Junaka u Sofiji čestitao novu godinu. Br. Laza Popović se zahvaljuje za izražen sućut prilikom smrti svoga sina. Sok. dr. Prijedor javlja, da je umro zaslužni njegov član br. prof. Babić. Društvo će se izraziti pismeno saučestće. Br. dr. Jamar se pismeno zahvalio za iskazanu mu ljubav prilikom božićnih blagdana uz želju, da bi se njegovo zdravstveno stanje što pre popravilo, da bi mogao opet svoje moći posvetiti sokolskom delu. Društvo Split šalje pozdrave sa svoje glavne godišnje skupštine. Sokolska župa u Kragujevcu izveštava, da će se održati glavna skupština februara o. g. u Jagodini. JSS će zastupati br. Čobal. Na predlog br. tajnika se zaključuje, da se na župske glavne skupštine šalju delegati Saveza. —

Br. gospodar izveštava da će na sedišćoj sednici predlagati, kojim župama će se ukinuti posredovanje kod plaćanja društvenih organizacijskih doprinosa Savezu. Društvo u Sremskim Karlovcima je već uredilo sve organizacijske doprinose za g. 1928. Br. tajnik iznosi sledeće: Obzirom na propagiranje nemačkih paralelnih razreda u nekim školama u našoj državi i pakiranja s Nemcima itd. predlaže, da Sokolstvo najenergičnije istupi i javno protestira protiv takvih štetnih činaca. Po duljoj debati dolazi se do sledećeg zaključka: Starešinstvo JSS sastaviće spomenicu, koja će sadržati sve takve konkretne slučajeve. Prestavka poslaće se svim ministarstvima, objavit i Sok. Glasnik i dnevnim časopisima.

Br. Marolt predlaže u smislu zaključka sednice odbora ljubljanske sok. župe, da učini starešinstvo JSS na ministarstvo prosvete predstavku da se vaspitanje omladine uredi u nacionalnom obziru i jedinstvenom smislu t. j. da se omladini upućuje u takvu vaspitnu organizaciju kao što je naša — Sokolska. Upravnici raznih škola bi morali dobiti predmetne direktive direktno od ministarstva. Zaključuje se, da se gore primlenoj predstavci priključi dopis, koji će sve to sadržati

Izrečeno je nadalje i paralelizirano zadržanje centralnih oblasti prema nama i njenj potpori, koje je deonik organizacija »Crvenog Krsta«. — Po svim školama se prisilno ubiru među podmlatkom »Crvenog Krsta« doprinosi za »Crveni Krst«, koji ukupno iznose ogromne svote. kraj toga su oprošteni poštarine i imadu besplatne vožnje na željeznicama itd. Nije pravo i nije u redu, da se o Sokolskoj organizaciji vodi tako malo računa, a koja toliko koristi narodu i državi našoj.

Br. tajnik predlaže, da se realizira zaključak I. Sabora u Novom Sadu i ustanovi u Ljubljani stalna prednjačka škola. Zaključuje se, da brat starosta iznese na narednoj skupštini JSS predlog za izvršenje zaključka Sabora. Do skupštine će se izraditi pravilnik za fond stalne prednjačke škole u Ljubljani. — Zaključeno.

Unija francuskih telovežbačkih društava,

priređiće o Duhovima (26. 27. i 28. maja o. g.) svoj 50. savezni narodni slet u Calaisu. Za slet je već prijavljeno 400 telovežbačkih društava iz cele Francuske. Nastupiće u velikom broju članovi i članice te školska omladina srednjih škola, preparandija, građanskih i stručnih škola s prostim vežbama, na spravama i u raznim lakoatletskim panogama. Prilikom sleta održać se i utakmice za prven-

stvo pojedinaca i vrsta u Uniji učlanjenih društava. Sletu će prisustvovati predsednik francuske republike g. Gaston Doumergue, Raymond Poincaré, ministar vojni Paul Painlevé i dr. Pedeseti slet francuskih gimnasta biće velika telovežbačka manifestacija.

Skijanje — Švedski nacionalni sport.

Skijanje je najstariji zimski sport sveta i siže unatrag u heidsensko i predistorijsko vreme. Profesor K. B. Wiklund znameniti poznavao Laplandije na univerzitetu u Upsali izdao je nedavno jednu interesantnu raspravu o istoriji skija i sklizaljki. Već u heidsensko vreme zauzelo je skijanje u životu Švedana tako značajno mesto, da je heidsenska mitologija uvela naročito božanstvo kao zaštitnika i gospodar sviju skijaša.

Božanstvo skija zvalo se Ull, a njegovim imenom nalazimo označena još i danas mnoga mesta, kao Ulltuna, Ullevi itd. Na jednom kamenu u provinciji Upland naslikan je jedan skijaš, i u jednoj basni dolazi isto tako jedna nordijska ski božica — Skada, koja je kćerka jednog gorostasa a Njordova žena Originalne skandinavske skije sastoje iz dugog drvenog skija sa žlebom u sredini i kratkog skija bez žleba, koji je kožom prevučeni. Dugi skij služio je za vožnju, a kratkim terao se skijaš napred. U Rusiji i Sibiriji oba su skija jednako dugačka, kožom prevučena i određena za klizanje po snegu.

Skijanje je najmiliji sport Švedana Najveće zanimanje na području skijaškog sporta koncentriše se svake zime na t. zv. Basatrkama, t. j. skijaškim takmičenjima na duge pruge preko Dalekarlije. Pruga sledi put Gustava Basa velikog švedskog kralja, koji je prevalio pre 500 godina, kad je pred svojim neprijateljima na skijama utekao da spasi svoj život. Upravo kad je bio odlučio, da prede norvešku granicu, bio je Gustav Basa od svojih seljaka dostignut i odveden natrag. Taj događaj je jedan od najdramatskih obratnih tačaka istorije Švedske, jer odmah iza toga bio je Gustav Basa u stanju da pomoću Dalekarlijaca oslobodi Švedsku od inozemskih ugnjetaca.

U sećanju na taj događaj voze se tisuće gledalaca, među njim i članovi kraljevske kuće, u Moru u Dalekarliji, da prisustvuju skijaškom takmičenju na kojem uzimlju učešća najznamenitiji skijaši Švedske na duge pruge.

98. kongres UFG.

98. kongres Unije francuskih telovežbačkih društava održan je 19. novembra lanjske godine u Parizu u amfiteatralnoj dvorani »Richelieu« na Sorboni. Kongres je vodio mesto bolesnog predsednika Cazaleta potpredsednik C. Wachmar. Iz svih izveštaja se razabire, da delo Unije uspešno napreduje. Unija ima 1808 društava sa više od pola miliona članova. Gradaonačelnik mesta Orléans molio je, da bi se održao sledeći savezni slet (1929) u njegovom gradu prilikom proslave 500 godišnjice oslobodjenja Orléansa po Djevici Orleanskoj.

Francuska.

Na izobrazbu dobrih i sposobnih prednjaka posvećuje Unija francuskih gimnasta poslednjih godina sve veću pažnju. U njenom nastojanju podupire je znatno francuska vlada.

Iz starešinstva JSS.

Iz prosvetnog odbora JSS.

Sokolske društvene knjižnice. Kraj stručnih knjiga tehničkog i idejnog sadržaja, potrebno je, da odgovaraju društvene knjižnice i u pogledu knjiga povoljnog sadržaja svojoj svrsi. U tom pogledu važi naročita pozornost knjigama za omladinu. Prosvetni odbor JSS želi sastaviti minimalni popis knjiga, koje neka bi nabavilo svako društvo za svoju omladinu. Molimo prosvetne odbore pojedinih župa, da pošalju što pre saveznom PO predmetne predloge.

Župske tromesečne prosvetne izveštaje pošiljaju samo neke župe; od većine župa ih uopšte nemamo. Župe, koje su u tom radu tačne se tuže, da im je rad oteškoćen zbog toga, što neka društva ne vrše svojih dužnosti. Župski tromesečni izveštaji su važni, jer nam nude brojčani pregled o prosvetnom delu župa i celokupnog Saveza. Pozivamo društva i župe, da izvrše svoju dužnost.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (I. iskaz):

Banja Luka, Bosanska Gradiška, Cazin Drvar, Mrkonjić Grad, Prijedor, Arandelovac, Kovin, Srem Mitrovica, Stara Pazova, Garešnica, Podrav, Slatina Uljanik, Braslovče, Dol pri Hrastniku, Hrastnik, Petrovče, Radeče, Rimske Toplice, Šmarje pri Jelšah, Sv. Jurij ob j. ž., Sv. Pavel, Zagorje, Čučak Gor. Milanovac, Jagodina, Kragujevac, Boh. Bistrica, Gorenjavas, Jesenice, Radovljica Borovnica, Cerkljica, Gor. Logatec, Grosuplje, Kočevlje, Ljubljanski Sokol, Litija — Šmartno, Moravče, Planina, Polje, Sodražica, Štepanj vas, Višnja gora Vrhnika, Črna pri Prevaljah, Guštanj, Varaždin, Konjice, Mežica, Muta Vuzenica Slovenjgradec, Studenci, Autovac Budva, Čapljin Desne, Duvno, Gacko, Janjina, Konjic, Komin, Mostar, Opuzen, Potomje, Stolac, Trebinje, Vela

Luka, Gjenović, Niš, Subotica, Černomelj, Karlovac, Metlika, Mokronog, Št. Rupert, Toplice, Trebnje, Vinica Djakovo, Aleksandrovo, Bakar, Černek-Cavle Donje Dubrave, Krk. Rab, Seice, Sušak, Trsat, Bitolj, Novi Pazar, Skoplje, Štip, Hvar, Jesenice-Dugi, Nerežišće, Omiš, Sinj, Trogir, Biograd, Drniš, Kistanje, Knin, Preko, Pag, Siverić, Tijesno Bos. Samac Derвента, Dobjoj, Kreka, Maglaj, Teslić, Tuzla Zvornik, Guča, Nova Varoš Plevlje, Prijepolje, Požeška uzička, Uziće, Višegrad, Crepaja, Djala, Dragutinovo Opovo, Bela Crkva, Bregane, Brežice, Kutina, Nova Gradiška.

XXXV. SEDNICA STAREŠINSTVA

JSS 19. decembra 1927.

Osiguravajući fond je isplatio bratu Stepišniku Mirku članu Sokola II. u Ljubljani Din 280 potpore. Financijski je društvo spram osiguravajućeg fonda u redu. Jednoglasno odobreno.

Statistički odeljci izveštava da je župa Split naručila društveni žig za Brusje. To društvo nije do danas objavljeno JSS. Statistički odeljci moli u tom predmetu rešenja. Zaključak: u buduće se traži od nadležne župe za svako novo društvo najtačnije podatke. Ako će biti dani svi uslovi za opstanak društva primiče se u JSS, inače ne. Jednoglasno primljeno za sva nova društva. Brat starosta čestita braći članovima starešinstva, budući je to poslednja sednica prije blagdana, čestit Božić. Zaključeno.

XXXVI. SEDNICA STAREŠINSTVA

JSS 27. decembra 1927.

Br. tajnik javlja, da je župa Split poslala u odobrenje prvi članak Sokola na Jadrano u francuskom jeziku — odobreno. Br. Kosta Petrović javlja, da je zastupao JSS u Subotici na proslavi otkrića spomenika cara Nenada. Nadalje čita zahvalu ČOS koju je poslala na naš brzojavni pozdrav sa sednice odbora, a glasi:

domovina. Nasprotno pa seveda samo ti ljudje bez teh krajev, tudi niso vsa naša domovina. Kdor pravi »ubi bene, ibi patria«, nima domovine. Stoprav oboje skupaj, naši kraji in naš narod, so naša domovina in za oboje se je že tolikokrat preivala naša kri.

Za domovino delati se pravi, delati za oboje, za kraje in ljudi na njih, za vsestransko povzdigo obeh. Podlaga za to vsestransko povzdigo pa je gospodarsko delo.

Gospodarsko delo pribavlja najprej sredstva za življenje, potem pa sredstva za vse drugo za povzdigo v vseh drugih smerih, zlasti tudi za povzdigo kulture v obeh zmislih te besede: kulture krajev, ki jim gospodarsko delo povišuje vrednost in korist za človeka, pa kulture ljudi, kulture naroda, ki bi bila nemogoča brez sredstev, ki jih pridobiva gospodarsko delo.

Vpraša se sedaj, ali ima Sokolstvo kakšen delež pri gospodarskem delu. Sokolstvo, ta idealna uredba, ki se na prvi pogled vidi, kakor ne bi imela ničesar opraviti z materjalnostjo.

Kaj je gospodarsko produktivno delo?

Za gospodarsko delo je treba samoposebi umevno, da človek udeležuje svojo moč, svojo delovno silo. Ako napravlja nekaj za koristno, kar ni koristno opravlja produktivno delo. »Rendre utile une chose inutile c'est tout le secret de la production« (»na rediti iz nekoristne stvari koristno, to je vsa skrivnost produkcije«), pravi znani francoski narodni gospodar Charles Gide v svoji knjigi: »Cours d'Économie politique« (I. zvezek, str. 155). Produktivno pa je seve tudi ono delo, ki iz manj koristnega nareja bolj koristno. Poljedelec, ki obdeluje polje in prideluje poljske pridelke; rudar, ki dviga prirodne zaklade in jih spravlja v območje človeka; obrtnik in industrijalec, ki predelujeta različne snovi: vsi ti delajo stvari ali šele koristne ali pa bolj koristne nego so bile prej. Gospodarsko produktivno delo opravljajo Opravlja ga pa tudi trgovec, ki s pomočjo prometnikov spravlja blago iz krajev, kjer ne more koristiti ali ga je preveč, v kraje, kjer more šele koristiti ali pa ga je premalo; opravlja ga pa tudi s tem, da blago pravilno shranja in ga ohranja koristnega.

Ali smatrati moramo, da je gospodarsko produktiven tudi oni, ki človeka usposablja za to delo. Saj brez te usposobljenosti ni ne pridelave stvari ne njih predelave v koristne ali bolj koristne. To delo za usposobljenje seve šele posredno ustvarja

gospodarske koristi. Toda tudi delavec ki samo seka drevesa v gorovju, ali rudar, ki samo koplje rudo, še ne ustvarja sam, neposredno gospodarsko korist. Treba je še debla spravljati v dolino in v podjetja, kjer se šele pretvarjajo ali pripravljajo za neposredno korist. Treba je za ono rudo, ki bi bila brez nadaljne predelave ali manipulacije še neporabna, še drugega dela. In vendar ne bomo rekli, ta delavec in ta rudar nista gospodarsko produktivna delavca. Prav tako je gospodarsko produktivno ono delo, ki usposablja za gospodarsko delo sploh ali pa za boljše gospodarsko delo, nego bi bilo sicer. V verigi različnih vrst dela, da se doseže končni produkt sploh ali pa čim boljši končni produkt, je prav tako treba dela usposabljanja za delo, kakor nadaljnega manj posrednega in naposled neposrednega dela.

Za gospodarsko delo pa ne usposablja samo oni ki koga učijo delati konkretno gospodarsko delo. Še pred njim ga usposablja oni, ki mu delovno silo ohranja ali celo šele ustvarja. Tem produktivnejše delo pa opravlja, kdor mu jo ne samo ohranja, ampak tudi pomnoži in okrepi do najvišje njemu možne mere in v tej najvišji meri ohranja kar mogoče dolgo: tako ustvarja in ohranja delovno silo višje vrednosti in večje koristi.

Važnost telovadbe za gospodarsko produktivno delo.

Kolikost in kakovost delovne sile človeka sta odvisni od zdravlja, moči in vztrajnosti telesa ter od moralnih in duhovnih vrlin.

Zdravje moč in vztrajnost telesa ohranja, množi in krepi prava telovadba. Prav vodena in prav izvajana telovadba pa človeka oborožuje tudi z moralnimi in duhovnimi vrlinami. Na čim večjo velikost in čim boljše kakovost delovne moči dela pravo sokolsko delo. Ker je delovna sila prvi pogoj za vse gospodarsko delo, dela pravo sokolsko delo potemtakem na viru vsega narodnega gospodarstva. Čim popolnejša je delovna sila, tem popolnejše je gospodarsko delo, tem obilnejše in tem boljše. Gospodarskega dela bo zatorej narejenega ne samo tem več, ampak tudi tem boljše, čim več ljudi bo vadilo pravo telovadbo.

Dovoljen mi bodi poskus, v številkah izraziti narodnogospodarski uspeh, ako bi se vsakemu delavcu v narodnem gospodarstvu, kakršnemukoli delavcu ročnemu ali duševnemu, delovna sila v kolikosti in kakovosti udovršila do skrajnje vsakemu sploh možne mere. (Dalje prih.)

čisto ustvarilo, pa gotovo močno okreplilo in ga še okreplja, to je ena največjih zaslug »Merkurjevih«.

In solidarnost, zatajevanje samega sebe v prid skupnosti, to je zopet nekaj, kar na najkrepkejši način goji »Sokol«. Vidite, tudi tu je zveza med društvom »Merkurjem« in »Sokolom«.

Toda zveze ni samo s trgovstvom, zveza in to globoka zveza je med telovadbo in vsem narodnim gospodarstvom.

Pa oglejmo si bliže to zvezo. Razmotrimo podrobneje že navedene vezi s trgovstvom. Ne veljajo samo za trgovstvo. Še celo vrsto drugih pa najdemo, ki takisto veljajo za trgovstvo kakor za vse narodno gospodarstvo.

I. ALI JE TELOVADBA PRODUKTIVNO DELO?

Kaj je domovina in kaj se pravi delati zanjo?

»Sveto služimo domovini svetli« Tako in podobno nas često izpodbujajo domoljubni govorniki. Prav je, če se poudarja, da mora biti domovina vsem sveta in da ji je treba služiti z vsemi močmi in z ljubezni polno navdušenostjo. Saj se vedno najde kdo, ki misli, da mora domovina služiti njemu, on pa ne njej; kdo, ki mu je domovina samo tam, kjer mu je dobro: ubi bene, ibi patria!

Pa kaj je domovina in kaj se pravi delati zanjo? Kdo, ki je pesniško navdahnjen, si bo domovino morda mislil kot lepo ženo, milo mati Jugoslavijo, ki stoluje tam gori v višinah na belih, zlato obrobjenih oblakih in gleda dol na nas, svoje otročke, se zadovoljno smehlja, kadar smo pridni če pa smo poredni, pa solze pretaka, za kar ima dandanes žal le prevečkrat upravičen povod.

No se ve, domovina ni nekaj, kar živi samo v fantaziji pesnikov. Ampak nekaj jako realnega je. Vsi ti širni, lepi kraji ki imajo toliko prirodnega bogastva na sebi in v sebi, so naša domovina. Pa to še ni vse, iz česar je naša domovina. Ne bi ljubili vse naše domovine, ko bi ljubili samo lepe naše dežele. Od same te ljubezni domovina ne bi imela nič. Saj te prostrane ravnine in širni gozdovi, te mogočne gore in to veličastno morje in prelesta jezera, te sinje reke in ti srebrni potoki ne čutijo, ali jih imamo radi ali ne, ali storiimo kaj zanje ali ne.

Vsi ti kraji s svojo prirodno lepoto in prirodnim bogastvom dobe svoj pomen šele, ako jih vidimo v zvezi z ljudmi, ki v njih prebivajo, v zvezi z našim narodom. Šele z njimi so vsa naša

Iz župa.

Iz sokolske župe — Maribor.

V naši župi včlanjena sok. društva vrše po večini svoje dolžnosti tako v tehničnem, kakor tudi v upravnem in prosvetnem oziru. To se je pokazalo zopet ob priliki proslave sok. praznika: od 31 društev, oz. odsekov jih je sok. praznik proslavilo 20 ali 64,5%, 11 pa ne, vsaj poročala niso o tem nič. To so društva: Dravograd in Marenberg iz koroškega okrožja; Sv. Lovrenc na Poh., Jarenina Hoče, Pragersko in Sv. Marjeta na Drav. polju iz mariborskega okrožja; Dolnja Lendava iz dravskega okrožja ter Gor. Radgona in Beltinci iz murskega okrožja. Kako pa se je sok. praznik proslavil v ostalih društvih, o tem naj govore posamezna poročila!

Sokolsko društvo v Črni je proslavilo sok. praznik s telovadno akademijo v Zerjavu 26. oktobra. Bila je to prva telovadna prireditev, kjer je društvo nastopilo popolnoma samostojno, brez pomoči sosednih bratskih društev. Nastop je pokazal ogromen napredek društva v zadnjem času. Mnogobrojno občinstvo je opazovalo telovadbo z največjim zanimanjem in občudovalo lepo izvedbo vaj. — Po telovadbi je razložil br. starosta men narodnega in sokolskega praznika. Br. starosta je pohvalil vneto telovadečih ter jih je pozivljaj k nadaljnji vztrajnosti. Sledila je svečana obljuba 13 novih članov in članice. — Po telovadbi se je razvila neprisljuna prsta zabava, pri kateri je sviral tamburaški klub »Planinka« iz Mežice.

Sokolsko društvo v Mežici je priredilo dne 7. XII. 1927. v proslavo Ujedinjenja telovadno akademijo, kateri je prisostvoval razen članstva preko sto udeležencev. Prireditev se je vršila v telovadnici tukajšnje osnovne šole. Otvoril je akademijo z lepim govorom društveni starosta br. inž. Gogala. Razpravljajoč o pomenu narodnega ujedinjenja ter o dolžnostih pripadnikov sokolske ideje napram organizaciji in državi, je br. starosta ob koncu nagovoril deset novospregajanih članov ter jih pozval k slovesni zaprisegi. Govor br. inž. Gogale in prisega novih članov sta napravila na občinstvo globok vtisk. Po zaprisegi je pričela telovadba, ki je uspela neprizakovanu dobro in v največje zadovoljstvo zbranega občinstva. Pripomniti moramo da se je telovadni nastop izvršil izključno z lastnimi močmi pod vodstvom agilnega načelnika br. inž. Krivospičenka. Akademiji je prisostvoval župni načelnik br. Mačus ki se je o prireditvi izrazil jako pohvalno.

Sokolsko društvo v Prevaljah je proslavilo sok. praznik dne 1. XII. z igro »Kralj Matjaž«, nagovorom in koncertom ter prosto zabavo. Nagovor je imel br. starosta, in sicer o pomenu ujedinjenja s posebnim oziranjem na Sokolstvo. Režijo igre »Kralj Matjaž« je imel br. Marn, ki je igro lepo izvedel. Posebno so ugajali otroci, kateri so igro podali kar najbolje. Potek igre je stopnjeval slavnost od dejanja do dejanja in je bil glavni smoter s patrijotično vsebino te igre dosežen. Koncertiralo je guštanjško godbeno in pevsko društvo brezplačno na pobudo br. staroste Mezeta ki v tem društvu sodeluje. Igrali so samo izbrane komade, pri čemer se je pokazalo, da to društvo od nastopa do nastopa napreduje. Sok. dr. Prevalje se je temu društvu za nastop primerno zahvalilo. Konec je tvorila pestra končna slika na odru s petjem pesmi »Bože pravde« ob spremstvu orkestra. Zvečer je bila prosta zabava; obenem smo se poslovlili od sestre in brata Pilaja, ki sta odšla v Boh. Bistrico.

Sokolsko društvo Guštanj. Ker je imelo Sok. društvo v Prevaljah 1. dec. prireditev v večjem obsegu, pri kateri je 8 naših članov sodelovalo s Pevskim in godbenim društvom, se je pri nas proslava sok. praznika vršila na prejšnji večer 30. nov. s temle sporedom: 1. Nagovor in zaobljuba 4 novih članov. 2. Predavanje br. Šimona o pomenu 1. decembra. 3. Tamburaške glasbene točke. Obisk članstva polnoštevilen. Tudi proslave na Prevaljah se je udeležilo 26 oseb našega članstva. Proslava pri nas se je izvršila le deloma, vendar več nam pri našem razpoloženju ni bilo mogoče. Ironija usode je namreč hotela, da smo ba na obletnico ujedinjenja še prav posebno čutili v naši svobodni državni gospodstvo inozemcem in da smo napram njim še vedno brezpravna raja.

Sokolsko društvo v Slovenjgradu je priredilo v proslavo Ujedinjenja in sokolskega praznika 1. dec. slavnostno akademijo. Društvo je ob tej priliki pokazalo svojo veliko delavnost in sad svojega dela. Prednjaki, oz. prednjačice so v polni meri izvršili svojo dolžnost in dokazali svojo zmožnost v tehničnem vodstvu.

Sestra načelnika Ivančeva je vkljub enomesečni odsotnosti (posečala je namreč tečaj JSS v Ljubljani) navežala svoje oddelke dobro ter s tem pokazala svojo zmožnost in vneto za

sokolsko delo. Pa tudi druge prednjačice in prednjaki so dokazali, da se da z vztrajnim delom prav mnogo doseči.

V splošnem lahko označimo ta nastop kot najboljšega, kar smo jih doslej nudili naši publiku. Na akademiji je iz prijaznosti sodeloval »Slovenski« graški salonski orkester pod vodstvom g. Horvata. Po izčrpanem programu telovadnega dela akademije je predaval starosta br. dr. Železnikar deci, naraščaju in roditeljem o bistvu in pomenu sokolske vzgoje za narod in državo. Bratje in sestre, ki so bili med letom sprejeti v sok. društvo, so nato položili svečano zaobljubo naraščajniki(ice) pa so dobili znake in legitimacije. Tudi brošurice JSS in letake iz mariborske sok. župe »Roditeljem« ter JSS »Roditeljem« in »Mladini« so odborniki pri tej priliki razdelili med mladino in roditelje. Bratje in sestre! Mnogo truda ste imeli s pripravami za akademijo a zahvala in zadoščenje naj vam bo moralni in gmotni uspeh. Delajte dalje! Novo upravno leto naj bo naše prerjenje — prične naj v znamenju dela in miru.

Sokolsko društvo Muta-Vuzenica. Za proslavo sok. praznika si je izvolilo naše društvo 18. december. Pred tem dnem pa je bila vsaka uprizoritev iz tehničnih razlogov onemogočena. Ta dan se je vršila po daljšem odmoru koncertna prireditev domačega salonskega orkestra pod spretnim vodstvom br. Mravljaka. Br. starosta dr. Pregl je po uvodnih godbenih točkah v slavnostnem govoru razložil pomen proslave. Temu pa je sledila deklamacija. Hčerka brata Perka je strumno prednašala pesemci »Orač na Topoli« ter »Sočič«. S Ruža Golobova je zapela ob spremljanju klavirja pesmi: »Ciganka Marija« »Nezakonska mati« ter »Biserie«. Udeležba je bila za naše razmere kar najboljša in živahna; navzočih je bilo okrog 75 oseb.

Sokolsko društvo Ruše-Selnica. Sokolski dan našega društva se je vršil v zvezi s proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra v soboto, dne 17. dec. 1927. Proslava je bila dobro obiskana, predaval pa je prof. Janko Glaser po uvodnem nagovoru br. staroste Mirka Goriška, ki je temeljil na idejnih načelih Sokolstva in važnosti sokolske vzgoje pri naraščaju. Materijalni uspeh v znesku 208 Din smo poslali JSS v Ljubljano.

Sokolsko društvo Studenci. Sokolski dan se je proslavil 1. decembra 1927. Ob 10. uri predpoldne sta se zbrala članstvo in naraščaj v telovadnici. Po deklamacijah in sok. koročnici je imel govor br. starosta, in sicer o predmetu »Sokolstvo in njega pomen ter ideja« in pa o Sokolstvu v zvezi z narodnim in državnim ujedinjenjem. Nastopili so moški naraščaj in gojenke. Po sporedu so se razdelili le brošurice in letaki od Saveza in župe. Polagali smo posebno veliko pažnjo na pridobitev naraščaja ter dece in danes smo tako daleč da nam je včasih telovadnica pri telovadbi posebno dece, skoraj že pretresna. Zavedamo se namreč, da bomo pridobili samo na ta način dobre člane in članice, starše otrok pa za našo idejo.

V Sokolskem društvu Maribor se je vršila za sok. praznik akademija 30. novembra. Tedaj se je zbral evet Maribora v veliki dvorani Narodnega doma. Akademijo je otvorila društvena godba s sokolsko koročnico. Sledil je pester spored sokolske telovadbe. Župni starosta br. Julče Novak je imel lep govor o ujedinjenju, ki je spontano dvignil mladino k viharne mu aplavzu. Razen tega so želi posamezni oddelki zaslužen priznanje za krasno izvedene telovadne nastope. Po nagovoru staroste br. dr. Boštjančiča in starine nadučitelja br. Krajnika, ki je še posebno ganil mladino, je zaprisegla krepka četa novih Sokolov. Godba je z državno himno zaključila lepo domovinsko slavnost.

V Sokolskem društvu pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je že dolgoleten običaj, da proslavlja 1. december šolska mladina ter ta dan zasede sokolsko telovadnico. Zato je odbor sklenil združiti proslavo sok. praznika z Miklavževim večerom, ki ga je društvo priredilo dne 4. decembra 1927. v sokolski dvorani ločeno za naraščaj in članc. Za naraščaj se je vršila slavnost ob 16. uri, otvorjena s primerno igro, nakar je br. starosta dr. Gorišek v globoko zasnovanem govoru obrazložil pomen 1. decembra in nalogo Sokolstva. Pri tej priliki se je ob navzočnosti članstva in številnega občinstva obdarilo okrog 60 naraščajnikov in naraščajnic ter so se razdelile tudi brošurice in letaki.

Sokolsko društvo v Sl. Bistrici je proslavilo sok. dan 1. XII. 1927. Ob 17. uri se je članstvo Sokola z ostalimi nar. društvi udeležilo bakljade z godbo po mestu. Zvečer ob 20. uri se je vršila telovadna akademija pri kateri je nastopilo samo domače članstvo. Obisk je bil nad vse lep. Opažna se vedno več novih gostov. Telovadna akademija je v tehničnem oziru prav

dobro uspela materijalni uspeh je pa tudi zadovoljiv.

Sokolsko društvo v Konjicah je proslavilo sokolski praznik z akademijo na prejšnji večer 30. XI. 1927. s peštrim telovadnim sporedom vseh kategorij in svečano zaobljubo članstva s primernim nagovorom br. staroste. Na sporedu so bile tudi koncertne točke. Med programom so se prodajale sokolske razglednice. Prireditev je bila dobro obiskana, nje uspeh je prav dober.

Sokolsko društvo Oplotnica je proslavilo 1. december s članskim sestankom s tem sporedom: 1. Prvi pozivkus Ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev pred 1100 leti. Predaval br. tajnik. 2. Spomini Sokola dobrovoljca. Predaval br. Hmeljak.

Sokolsko društvo v Ptujju je proslavilo sokolski praznik z dobro uspešno akademijo.

Sokolsko društvo v Ormožu je priredilo 1. decembra 1927. v proslavo ujedinjenja predavanje. Predaval je predsednik Zveze kulturnih društev v Mariboru br. Skala Anton o predmetu »Zgodovinski podatki probujenja Slovencev, posledice, naša naloga za bodočnost.«

Sokolsko društvo v Središču je priredilo proslavo sok. praznika 27. nov. 1927. Podstarosta br. A. Skalec je pozdravil navzočne v daljšem govoru, poudarjajoč važnost in namen današnje proslave, spominjajoč jih sok. načel in discipline ter jih končno zaprisegel. Nato so sledile pevske točke društvenega meš. pev. zbora. Slavnostni govor je imel čl. Varaždinskega Sokola br. Belčič, ki je v poljudnih besedah obrazložil dolgotrajni in krvavi boj za svobodo in ujedinjenje Jugoslovenov. Nato so sledile telovadne točke in deklamacije. S sok. koročnico je bil zaključen ta dobro uspeli večer. S posebnim zadovoljstvom je treba poudariti da se vseh zadnjih prireditev, osobito pa te vrste proslav, najbolj in mnogoštevilno udeležuje mladina.

Sokolsko društvo u Čakovcu na žalost nije moglo izvršiti proslavo sok. dana, radi pomanjkanja vežbaonice i drugih tehničkih poteškoća. Jedino je provedena propaganda u školama po našoj braći učiteljima.

Varaždinski Sokol proslavio je naročito svečano sok. dan 1. decembra 1927. Priredena je bila akademija na kojoj su nastupile sve kategorije. Zakletva novih članova dala je priredbi ozbiljan značaj. Iz blagonaklonosti sudelovale su gospode: Marija Suligaj sa pevanjem i St. Gjurgjević na glasoviru. Priredba uspjela je, kao nijedna do sada. Odziv gradanstva bio je izvanredan dokaz da gradanstvo pravilno ceni telesno uzgojni rad Varaždinskog Sokola.

Sokolsko društvo v Ljutomeru je proslavilo sok. praznik 1. decembra 1927. Br. starosta je imel lep nagovor na prisegajoče članstvo. Za tem je bila uprizorjena simbolična igra »K. lučič«, pri kateri je sodelovalo 25 oseb. Proslava se je končala z alegorijo: skupina članov na bradlji, pri kateri je orkester zaigral »Bože pravde«.

Sokolsko društvo v Murski Soboti je proslavilo praznik ujedinjenja z zaobljubo članstva in telovadno akademijo. Izvajanje telovadnih točk je bilo jako dobro. Obisk je bil s strani občinstva dober.

Kakor kažejo poročila, prehaja proslavljanje sok. praznika društvom takorekoč že v meso in kri. Kjer se še to ni izvršilo, tam tudi v ostalem ni vse tako, kakor bi moralo biti. To naj bo olajševalna okolščina ki pa za nemarjenja dolžnosti vendar ne more opravičiti. Upam, da bo 1. decembra 1928. bolje: saj se kaže tudi napram lani ko niti 50% sok. društev v MSZ ni proslavilo omenjenega dne, precejšen napredek za 17,5%. In tako bodi tudi zanaprej! Zdravo! — Namestnik župnega prosvetarja.

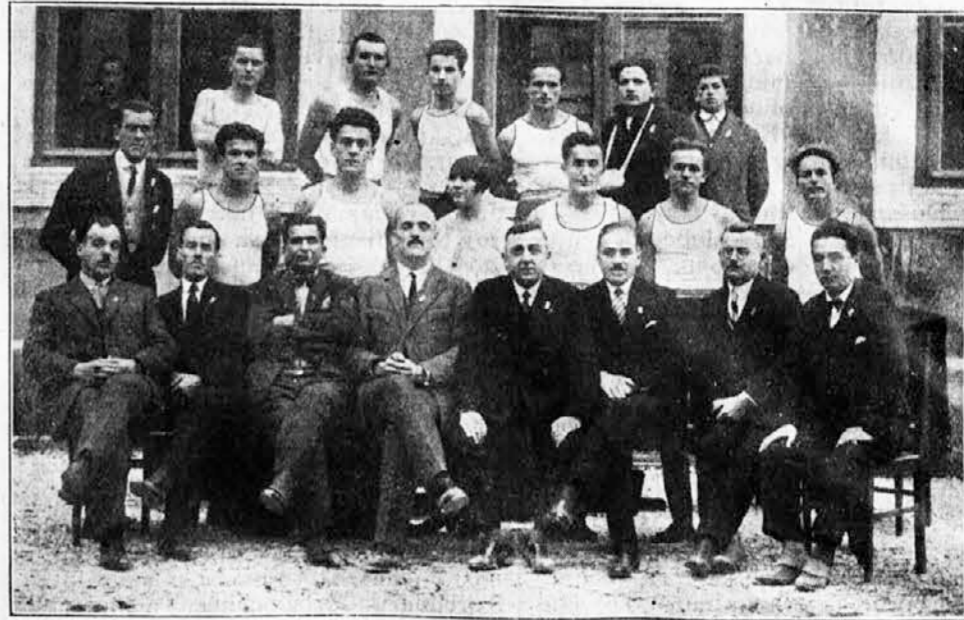
Razpis nagrade.

Mariborska sok. župa razpisuje nagrado 500 Din za »Pregledni obris duševnega razvoja mladine« (za potrebo vaditelja), kakor imajo br. prednjaki v »Sok. glasniku« za l. 1924. na razpoložajo »Pregledni obris telesnega razvoja mladine.« Eventualne ponudbe, oziroma vprašanja za natančnejše informacije naj se pošljejo na »Prosv. odbor marib. sok. župe v Mariboru — Narodni dom.«

Konjice. Občni zbor Sokolskega društva se bo vršil v soboto dne 28. januarja 1928 ob 20. uri v dvorani Narodnega doma. Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora udeleži. Zdravo! — Odbor.

Pitanje broja vežbačica u Amsterdamu.

Na pitanje predsednika međunarodnog olimpijskog odbora g. Baillet Latoura glede sniženja broja takmičarki od 16 na 8, je pitao predsednik MTS g. Cazalet sve zainteresirane telovežbačke saveze, da li se s time slažu. Za sada nam rezultat odgovora još nije poznat.

V. Župski prednj. tečaj sok. župe „Alekse Šantića“ u Mostaru.

17. decembra prošle godine zaključen je V. župski prednjački tečaj ove župe, na kome je položilo 11 braće i jedna sestra ispit dok su dva kandidata odložili taj za kasnije.

Uspeh i ovoga tečaja bio je vrlo dobar, jer je župa na ovaj način i ove godine dobila 14 novih stručnih sila za rad u društvima. Ovaj tečaj

zapada materijalno župu dosta, ali pošto je naša svrha i glavni cilj, da što pre dodemo do valjanih i sposobnih prednjaka, župa nije žalila ni većih izdataka i ako se nalazi u najsiromašnijem kraju naše države. Čestitam! Opširan izveštaj donećemo u narednom broju.

Iz župe Petra Mrkonjića — Banja Luka.

Sokolsko društvo u Banjoj Luci sazvalo je 1. decembra 1927. celokupno članstvo, naraštaj i decu u 11 sati do podne u sokolanu gde im je društveni prosvetitelj brat Dragutin Bajo održao predavanje o značaju 1. decembra. Iza toga sledila je zakletva novoprimitelnog članstva u god 1927. te podela letaka i brošurica »Put u sokolski život« deci i naraštaju. Iza toga je deklamovao jedan naraštajac pesmu »Sokolski slet« u kojoj poziva svu braću, da se pripreve za »Sokolski bojni slet« kada će osloboditi braću pod tuđinskom vlašću. U večer toga dana održana je zabava sa igrankom na kojoj su nastupile sve kategorije s biranim gimnastičkim tačkama. Moralni i materijalni uspeh dobar. Brat Milan Janković je održao predavanje: »Sokolstvo i 1. decembar.«

Sokolsko društvo u Bihaću. Na 1. decembra u jutro razdeljeni su svi letaci poslani od Saveza za proslavu, a naročito roditeljima dece i naraštaju. U 4 sata posle podne održana je akademija za naraštaj i decu, kojoj je prisustvovalo celokupno članstvo. Tom prilikom su održana tri kratka predavanja i to: O 1. decembru brat Mandić, starešina O osnutku Sokola i njegovim pionirima brat J. Lakić načelnik, te O dužnostima i radu Sokola, društveni prosvetitelj. Posle akademije razdelene su knjižice »Put u sokolski život.« Moralni uspeh vrlo dobar.

Sokolsko društvo u Ljubiji. Kako ovo društvo ima vrlo mali broj pristasa u mestu, nije moglo održati veće priredbe. Na 1. decembra u večer održano je Sokolsko selo na kome je starešina brat Kralj govorio o značaju samog dana te o ulozi Sokolstva u Jugoslaviji. Iza njega je društveni prosvetitelj brat Čirić održao predavanje »1. decembar.« Iza toga je sledila igranka. Moralni i materijalni uspeh prilican.

Sokolsko društvo u Prijedoru Pre podne održana je akademija u sokolanu za svo članstvo naraštaj i decu, koja su je sa svojim roditeljima mnogobrojno posetila. Predavanje društvenog prosvetitelja brata Vranješevića »O značenju 1. decembra« saslušali su prisutni sa velikim interesom. Deklamacije pesme što ih je deklamovao i otpevao naraštaj dale su pravu obeležje ovoj svečanosti. Na kraju su razdeleni letaci i brošure »Put u sokolski život.« Isti dan u večer održano je »Sokolsko veče« u mesnom hotelu. I ako je poseta bila dosta slaba, među prisutnima je vladalo neko svečano raspoloženje koje se rečito susreće u ovakvim prilikama. Predavanje brata Vranješevića »Dan ujedinjenja — Sokolski praznik« uspelo je vrlo dobro. U glavnom proslava je uspela dobro.

Sokolsko društvo Drvar javlja nam sledeće: Odlikovanje našeg brata starešine. Za zasluge koje je svojim požrtvovanim i stručnim radom stekao kao direktor železnica državnog preduzeća Dobrin-Drvar odlikovan je naš brat starešina Dušan Budisavljević ordenom Sv. Save trećeg reda. Ovo visoko odlikovanje predato mu je ovde u Drvaru na jedan vrlo svečani način, kojom je prilikom ispred našeg društva pozdravljen od pročelnika naše prosvetne sekcije ovim rečima: Dragi brate starešino! Prema jednostružnoj želji svih članova Sokolskog društva u Drvaru došao sam kao pročelnik prosvetne sekcije društva, da Te pozdravim i da Ti čestitam današnje visoko odlikovanje. Tvoj požrtvovani rad na stručnom i nacionalnom polju nije ostao nezapa-

žen i na najvišem mestu. Radujemo se od srca Tvome visokom odlikovanju, koje si ti stvarno zaslužio. Tvoje su zasluge velike. Ti si glavni osnivač ovašnjeg Sokola i trajno si učestvovao u društvu, šireći i učvršćujući sokolsku ideju telesnog, duševnog i moralnog vaspitanja u našem narodu. Svoje staranje za Soko krunisao si time što si dao inicijativu za osnivanje Sokolskog doma u našem mestu i što se Tvojim nastojanjem ta misao osnivanja pretvara u delo. Nije samo Soko gde se opaža uticaj Tvoga rada, Ti si bio jedan od glavnih osnivača i naše Spske čitaonice koja ima zadaću da širi pismenost i prosvetu u narodu. I sve ostale ustanove u našem mestu Ti si uvek istrajno pomagao i žrtvovao se za njih. Moram naročito istaknuti Tvoju poznatu i prirodnu društvenost i susretljivost prema svima sa kojima si dolazio u dodir. Kao dobar organizator u svome stručnom poslu, pokazao si sa koliko umetnosti, odlučnosti i energije deluješ u svim našim kulturnim ustanovama, a naročito u Sokolu. Mi smo Sokoli ponosni što imamo na čelu tako vrednog, sposobnog i zaslužnog starešinu. Soko je srećan i zadovoljan što je njegov starešina dobio ovo visoko priznanje i od srca želi da i dalje istraješ u dosadašnjem Tvom požrtvovanom radu ključni Ti: Zdravo! — D. B.

Glavna godišnja skupština Ljubljanskog Sokola.

Održana je 6. januara 1928. pre podne.

Starosta brat Kajzelj konstatirajući potrebne formalnosti, srdačno pozdravlja prisutne sestre i braću, naročito je pozdravio br. Gangla, kao starostu JSS i stariju braću, koja su se ovaj puta u lepom broju odazvali pozivu. — Nadalje se seća lepim rečima u prošlog godini preminule braće Dolničar, Župane Mikuš i Dolene te sestara Cotmanove i Fialove. Skupština im ustajajući i uz poklik »Slava im!« odao je poslednju počast. — Brat Oroslav Dolenc stajao je kraj kolevke Jugoslovenskog Sokolstva. U poslednje vreme nije bio više ni član našega društva, a na smrtnoj postelji seća se svog prvog ljubimca svog Ljubljanskog Sokola i ostavlja mu 500 Din. Braću, rečki su, koji se u takovim časovima sećaju Sokolstva, iako je dužnost Sokola da se u takvom momentu seti svoga društva, Tyršev dom u Pragu sagrađen je samim ostavštinama Brat Oroslav Dolenc neka nam bude svetlo uzor bratske požrtvovnosti i shvaćanja sokolskih dužnosti. Slava mu!

Telovežbom postignuli smo prošle godine lepe uspehe. Letos nas čeka mnogo rada, proslavićemo 65-godišnjicu postanka društva; stvar je bratskog prednjačkog zbora, da je izvede dostojno, a u svečani spomen toga dana razvičemo naraštajski barjak. Čeka nas i Amsterdam — Ljubljanski Sokol davao je uvek većinu vežbača i takmičara, opravdano se nadam, da će i letos biti tako. — Čeka nas i carsko Skoplje — naša je bratska dužnost da braći na jugu pokažemo lepotu sokolske telovežbe i misli. — Zahvaljujem svoje braći i sestrama na nesebičnom radu u korist matičnog društva Jugoslovenskog Sokolstva. Pevačkom zboru Sokola — na pomoći — hvala i Zdravo! Hvala štampi, koja nas je poslupirala. — Pozivam vas braćo, da se danas opet setimo našeg manjinskog društva u Dravogradu, da skupimo za njih primernu svotu, da im dokažemo, da ne zaboravljamo na njih. — Čita novogodišnju poslanicu JSS koja je na prisutno članstvo učinila duboki dojam.

Izveštaj brata načelnika Vrhovca podao je jasan i stvaran pregled ogromnog i intenzivnog rada, koji je izvršio prednjački zbor. Glavni momenti rada, 19. aprila — omladinska tel. akad., 26. maja — društveni javni tel. nastup, 9. oktobra — župska nastajajska takmičenja u lakoj atletici, 30. novembra društvena svečana tel. akademija. — Izveštaj brata načelnika primljen je sa naročitim odobravanjem jednoglasno na znanje. — Sestra Mužinova načelnica daje izveštaj o radu ženskih odeljenja, koji se isto s odobravanjem jednoglasno prima. Tajnički izveštaj, koji je prikazao rad odbora i društva prema vani, jednoglasno se prima. Mesto bolesnog br. prosvetara daje izveštaj br. starosta, koji navodi razna predavanja i mnogobrojne nagovore zaključivši pozivom na članstvo, da u većem broju posećuje predavanja i da se što više poslužuje društvene knjižnice i čitaonice. Izveštaj se prima Izveštaj blagajnika koji navodi, da je čista dobit manja od prošlogodišnje radi ogromnih investicija, koje je provelo društvo, prima se jednoglasno.

Izveštaj brata gospodara u glavnom navodi, da se je više radilo ali radi sveopšte krize i štedljivosti uspeh je manji. Nismo razočarani jer smo to predviđali. Izveštaj se prima. — Revizionni odbor predlaže absolutorij br. blagajniku i čitavom odboru. Proračun za g. 1928. predviđa živahan promet i investicije — jednoglasno se prima. — Br. starosta je nato ustao i rekao: Absolvirati smo izveštaje — i smelo kažem da bi i župi i Savezu bilo delo lakše da su u svim našim društvima takvi funkcioneri kao što su u našem. Za vaš nesebični rad izričam vam iskrenu sokolsku zahvalnost — Br. Kajzelj predaje dobro predsedništvo br. Juvaneu koji provodi izbor u odbor i traži predloge prvo za starostu. Br. starosta Gangl predlaže br. Kajzelja što skupština prima jednodušnim dugotrajnim i eduševljenim odobravanjem. Br. Kajzelj preuzima starostvo, ganut smatra to za odlikovanje, to je častno mesto i mesto dela — radi dela ga primam. Hvala vam! Zdravo! Za podstarostu

bio je izabran br. dr. Fran Kandare za načelnika br. Vrhovec, za načelnicu s. Mužinova, za tajnika Milost, za blagajnika Čebular, za gospodara S. Simončić, za prosvetara Šuklje za pred. zdrav. odseka br. dr. O. Krajec i 19 odbornika.

Brat starosta zaključuje skupštinu rečima: Delo odbora je odobreno — dnevni red gl. skupštine iscrpljen zato zaključujem pozivajući vas, da našu 75-godišnjicu proslavimo dostojno Matičnog društva Jugoslovenskog Sokolstva — Ljubljanskog Sokola. Pozivam vas na s'ožan rad i krepko delo. Do viđenja na delu! Zdravo!

Križevci pri Ljutomeru. Ker od nas malokdaj zaide kak glas med vas, evo danes par besed. Mlado sok. društvo dobro napreduje, in uspešno širi sok. misel med narod na naši severni meji proti Avstriji in vzhodno proti Madžarski. Sicer se brez lastnega krova, vendar si pomagamo v skromni telovadnici, kolikor je mogoče, da ustrezemo pogojem društva. Polna je soba živahne dece in v večernih urah okoliških fantov, ki se ne strašijo ne slabe, ne 1—2 urne poti. Letos prvič smo na slovesen način proslavili naš sok. praznik s obvezno zaobljubo vsega članstva, a deca je slavila svoj dan popoldne na primeren način z razdelitvijo saveznih brošur Za Miklavžovo sta oba oddelka (vsi začetniki) že nastopila z izbranim programom pred občinstvom, ki je bilo z uspehom zadovoljno ter nagradilo izvajajoče z burnim odobravanjem. In kot odgovor neprijateljem — se polni telovadnica mladine in članstva — a v januarju pričnemo še z žen. dečo in članicami. Tako bo društvo popolno za čelo delati na svojem polju. Omenjam, da dobimo v najkrajšem času novega brata v bližnjem trgu — Veržeju. Tudi v Ljutomeru v sok. domu se pridno dela. Tako napreduje in se širi Sok. ideja na sev. in sev. vzhodni strani naše države. M. T.

Mole se pretplatnici, koji nisu obnovili pretplatu, da to učine najdavlje do 25. januara o. g. Posle toga ko

god ne bude obnovio pretplatu, obustaviće mu se list.

Sveslovenski sokolski kongres v Poznanju.

Iz Varšave nam javljaju, da se sokolska župa u Poznanju pripravlja na organizovanje sveslovenskog sokolskog kongresa, koji neka bi se održao u početku g. 1929. u Poznanju. Vežbalište u Poznanju će u tu svrhu povećati.

IZ UREDNIŠTVA.

Radi množine, aktuelnog materijala morali smo u ovom broju izostaviti nastavak sednice odbora JSS i referate pojedinih članova starešinstva, koje smo običali doneti u današnjem broju. U narednom broju sigurno će izaći. — Preporučamo se braći i sestrama da nam marljivo dopisuju i šalju izveštaje, naročito sada u vreme glavnih godišnjih skupština društava.

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sokol. Glasniku!

† Br. Mihailo Katić.

Jedna bolna godišnjica.

Nedavno se navršila godina smrti Mihaila Katića, vrednog i odanog sokolskog radnika. I šumadijski Sokoli se sa ljubavlju i poštovanjem sećaju njegovog rada.

Jer brat Katić je bio, prvo **dobar čovek**. Tih ćutljiv, sa većito diskretnim osmehom izražavao je svu širinu svoje duše i plemenitost svoga srea. Odmerenog hoda, on je ipak stizao svuda gde se radi o opštem dobru, stizao je kad treba da se pokaže koliko je čovek, u istini čovek.

Brat Katić je bio **odličan državni službenik**. Za dugi niz godina nesebično napisao snagu i širio prosvetu kroz zaostala i nepismena sela. Njegovoj zauzimaljivosti ima da se pripiše što su mnogima oči otvorene. Jer on nije bio od onih, koji su svojom radu u selu završavali poslednjim časom u školi. I stoga nisu retki učenici koji se sa zahvalnošću sećaju svoga učitelja. A koliko je mladih nastavnika snabdevenih svima teorijama o radu u narodnoj školi, u stvari postalo pravim učiteljima i rešilo tajnu nastave u osnovnoj školi tek posle saveta i uputstva, koja su dobijali od nadzornika Katića!

Brat Katić je bio **predan sokolac**. Još odmah čim se Sokolska Misao pojavila kod nas, on je shvatio njen značaj, prigrlio je bratski, i istinski radio na njenom ostvarenju. Možda bi se još tačnije reklo: sagorevao u službi

Sokolstva. I onda kada je zbog znatnog broja godina i zbog slabog zdravlja morao da se počuje iz škole, Katić nije htio da čuje za sokolsku penziju. Zeleo je da i poslednju snagu istroši u sokolskoj školi.

Takva sokolska revnost brata Katića nije ostala nezapažena. I kako Sokolstvo nezna za počasti nego na najvidnija mesta ističe najvrednije — da bi radili, i brat Katić je počastovovan dužnostima — da radi. Dvaestak godina bio je član uprave kragujevačkog Sokola. Pre ovih poslednjih ratova bio je revnosan i nerazdvojen saradnik generala Mihaila Kovačevića i neumorno nastojavao da Sokoli u Kragujevcu dodu do svoje kuće, i kad je ta ideja posle ratova ostvarena, Katić je postao prvi domaćin Sokolskog Doma u Kragujevcu u čija je čestiri zida uneo sokolsku dušu, oživeo sokolski život. Sem toga, jedan od osnivača Šumadijske Sokolske Zupe, Katić je bio njen prvi blagajnik i na toj dužnosti ostao do svoje smrti.

Slika Mihaila Katića urezana je u srcima Sokola koji su ga poznavali. A ovih nekoliko reči o njemu kao čoveku učitelju i Sokolcu, nakon godine dana od njegove smrti, neka pokažu novim sokolskim naraštajima kako se sagoreva na poslu kad se radi za opšte dobro iz prevelike ljubavi da novi naraštaji budu bolji od ranijih.

Miloje A. Pavlović.

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati upravnništvo Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Dugogodišnji tehnički i administrativni sokolski radnik (član Uprave i Prednjačkog zbora), višegodišnji knjigovodja i nemački korespondent, govori češki i nešto francuski, piše brzo na pisanoj mašini traži odgovarajuće nameštenje za 1. mart 1928. Poželjna manja mesta u unutrašnjosti. Ponude na Svanimir Aleksić, Beograd, pošt. fah 190.

Važno za bratske glazbene zborove!

Preuzimam aranžiranje sokolskih vježbi, za svaki glazbeni zbor od partitura za glasovi. Aranžiram bezpogrešno i u laganom stilu, uz vrlo umerenu cenu. Osim toga imam veliki izbor narodnih koncertnih komada. C-nik šaljem na zahtev badava. — Brat Jarka Vodvarka, kapelnik Sokolske Glazbe, Vis (Dalmacija).

Za zdravje sokolske mladine!

V svaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3. Ljubke povesti, ki obravnjavajo razna poglavja iz zdravstva. — Noročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest u slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižnicam preporučamo: Swift-Flere, Julijerjeva potovanja. (Lilipuzanci), Bogato ilustrirano. Vez. Din 42.— Noročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Mladinskim sokolskim odrom in pevskim zborom

preporučamo iz lastne založbe:

- Adamič: Mladinske pesmi. Enoglasni zbori in samospevi s spremljanjem klavirja Din 40.—
- Gregoričeva: Otroški oder. 12 igrice za mladino otroških vrtecv in osnovnih šol. Broš. Din 8.—
- Juvane: Oba junaka. Din 4.—
- Marolt: „Bože pravde“ in „Lepa naša domovina“. Dvoglasno s spremljanjem harmonija. Din 150.—
- Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi. Dvoglasno za mladino. Din 3.—
- Sokolski oder: I. zv. Korban: Povodni mož, igrice za mladino v 3 dejanjih in Fr. L.: Božična pravljica v treh slikah. Din 6.—, napevi Din 4.—
- II. zv. Tiran: Čudežne gosli, dramatična pripovedka v 3 dej. in Medved: Vino ali voda? dramatični prizor. Din 6.—
- III. zv. Lah: Miklavž prihaja. Trije prizori Din 6.—. Glasbene točke Din 4.—
- Žirovnik: Narodne pesmi za mladino. I, II. in III. zvezek a Din 3.—

Direktna naročila sprejema založništvo: Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Oružje - municija za lov, šport i obranu
u svim svetskim fabrikatima. Preporuča veliki izbor preciznih flobert pušaka počam od 260 D.
FR. ŠEVČIK LJUBLJANA
Za veliki cenik poslati 5 Din u pošt. markama

Dragotina Čutiča vdova
PUŠKARNA - MARIBOR
Slovenska ulica št. 18
Prodaja smodnika, trgovina z oružjem in strelivom

Delavnica za popravila i nova dela. Preporučam se strelskim družinam in strelskim odsekam sokolskih društev.

Preporuča se tvornica telovadnega in sportnega orodja
J. ORAŽEM, RIBNICA
DOLENJSKO * OSNOVANA LETA 1881.

Oprema telovadnic za društva in šole — letna telovadišča. Elegantno, solidno orodje. Nizke cene. CENIK IN PRORAČUN FRANKO.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA
prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo.
Premog, domači in inozemski za domaćo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski. Briketi.
PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani
Miklošičeva 15/I.

Sokolskim mladinskim knjižnicam preporučamo mladinsko izdajo slovenskih klasikov:

- Erjavec-Flere: Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40.—
- Erjavec-Flere: Fran Levstik, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 26.—
- Erjavec-Flere: Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 36.—
- Erjavec-Flere: Josip Stritar, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
- Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 28.—
- Erjavec-Flere: A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40.—
- Erjavec-Flere: J. Kersnik, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
- Erjavec-Flere: Starejše slovenske pisateljice. Vez. Din 80.—

Pri direktnih naročilih celotne zbirke sokolskim društvom 25% popusta. — Pri naročilih se sklicujte na ta oglas!

Učiteljska knjigarna v Ljubljani
Franciščanska ulica šte. 6.

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА
БРАНКО ПАЛЧИЋ
ЗАГРЕБ, Куковићева ул. 13
Главни добављач Југославенског Соколског Савеза
Бројавни наслов: Трикотажа Загреб

Израђујем све врсте соколских потрештина за јавни и излетни наступ младина, чланова, вараната и деце тако по пропису Ј. С. С. Надаље преузимам израду слаткорне трикотаж за вјештање и туђи рачун. — Надаље препоручам се браћи за израду најмодернијих цивилних одела, који по најновијем кроју израђујем у вјештајој радioniци.

Pristni tirolski loden za turisti, smučarje, lovce itd., itd. nudi tvrdka:
FRANJO MAJER MARIBOR
GLAVNI TRG 9

Znižane cene in najveće skladište dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravu, emaljiranje in ponikljanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA“ P. B. L., tvornica dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Preselitveno naznanilo.
Litografični zavod
ČEMAŽAR in DRUG
v Ljubljani
se je preselil v Igriško ulico št. 6 v poslopje nekdanje tvornice igralnih kart poleg dramskega gledališča.

Gröbming - Lesica - Mole:
Srbskohrvatsko-slovenski slovar
Besedni zaklad tega slovarja vsebuje na 432 straneh vse izraze iz vseh knjig, ki so v rabi na naših solah, poleg tega pa vse izraze iz vsakdanjega življenja za dom in urade, v kolikor so različni od slovenskih.
Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za šolo, ker brez akcentov ni mogoče slobodno pravilno izgovarjati. V slovarju je upoštevana ljekovitost in ekvivalenca, tako da ne pride človek v zadrego ne pri čitanju brvaških, ne srbskih knjig.
Ker je naklada slovarja mala in ker bo zato v nekoliko tednih knjiga razprodana, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.
Naročila sprejema
Učiteljska knjigarna v Ljubljani, Franciščanska ul. 6
Cena 50 Din. Pri skupnem naročilu (najmanj 10 izvodov) cena 45 Din.
V delu je: Slovensko-srbskohrvatski slovar

Engelbert Franchetti
friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20
preporuča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

Dobra vina, domačo gnjat, salame in kranjske klobase preporuča gostilna
IVAN BRICELJ
v Štepanji vasi pri Ljubljani. Na Planirju.

Preporuča se najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
IVAN BRICELJ
Ljubljana, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerno.

Pri nabavi potrebnih oblačil, manufakture, modnih potrebščin itd. preporučamo tvrdko
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, DVORNI TRG 3,
Telefon šte. 2510.
V zalogi vse sokolske potrebščine.

PETAR TESLIĆ = SISAK

FABRIKA I RAFINERIJA ŠPIRITA,
FABRIKA LIKERA, KONJAKA,
RUMA, UGLJIČNE KISELINE,

POTAŠE, UMJETNOG GNOJIVA
I KRISTALNE SODE TE
VELEPECARA RAKIJE

ODLIKOVALA ZLATNOM MEDALJOM 1925 U OSIJEKU

Ob desetletnici naše države

priporočamo sokolskim društvom
iz lastne založbe:

Vitko Jelenc, 1914—1918. Spomini jugo-
slovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—

Ivan Matičič, Na krvavih poljanah. Trplje-
nje in strahote z bojnih pohodov. Vez.
Din 36.—

Ivan Matičič, V robstvu. Roman tuge in
boli. Vez. Din 40.—

Rado Pavlič, Ljubezen in sovraštvo. Slike
iz svetovne vojne. Vez. Din 30.—

Direktna naročila sprejema založnica

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја

ДРУШТВО СА О. Ј.

Централа у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творнице: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирнајз, све врсти лакова, емајлно-лакастих и уљених боја.
Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију
врсти и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт,
трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

Sokolom planincem in ljubiteljem prirode

priporočamo iz lastne založbe:

Bučar, Slovenski metuljar. Broš. Din 12.—

Kabaj, Cerkniško jezero in okolica. Vez.
Din 40.—

Kunaver, Na planine! Vez. Din 28.—

Kunaver, Kraški svet in njegovi pojavi.
Vez. Din 38.—

Vsaka knjiga bogato ilustrirana.

Direktna naročila na založništvo:

Učiteljska knjigarna
v Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 1.

Delniška glavica in rezerve: Din 60,000.000.

Obreduje vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — Kupuje
in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — Eskontuje in vnovčuje
menice in devize na tu- in inozemska mesta. — Sprejema vsa borzna naro-
čila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. — Daje vsako-
vrstne predjme na blago, efekte itd. — Dovoljuje vsakovrstne kredite pod
najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk razredne loterije. — Daje informacije
v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun pošt hran. v Ljubljani št. 10.509.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković,
Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst.

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN

LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska
cesta šte. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine.

Lestve vseh vrst.

Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica šte. 1

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU

V LASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi
zanje najboljšo obrestovanje in največjo var-
nost. Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne
posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOSTANJU

Pri nakupu različnega oblačilnega
blaga se blagovolite poslužiti

VELETRGOVINE

A. E. SKABERNÉ

LJUBLJANA